

ZIEMEĻLATGALES LAIKRAKSTS

Padugums

Otrdiena ● 2023. gada 14. novembris

CENA tirdzniecībā 0,95 EUR

Dienesta suņi

4.

Foto - E. Gabranovs

Lāpu gājiens. Balvenieši un pilsētas viesi ir godam nosvinējuši Lāčplēša dienu, kurā neizpalika dažnedažādas aktivitātes, tostarp andelēšanās Lauku labumu tirdziņā, meistarklases, kino skatīšanās, "Spēka diena 2023", militārās tehnikas paraugdemonstrējumi, Ekumeniskais dievkalpojums, lāpu gājiens un svinīgas uzrunas pie Latgales partizānu pulka kritušo brīvības cīnītāju pieminekļa.

Foto - E. Gabranovs

Ciemiņi no Ukrainas. Pirmdienas pēcpusdienā Balvu novada domes priekšsēdētājs un Ukrainas Republikas Odesas apgabala Baltas pilsētas vadītājs Sergijs Mazurs (foto – vidū) oficiāli parakstīja Sadarbības līgumu. Uzrunājot balveniešus un pilsētas viesus Lāčplēša dienā, viņš uzsvēra, ka brīvība un ticība ir vērtības, kuras uzskatām par pamatu un ieaudzinām mūsu bērnos: "Tīcam, ka tas ir ceļš uz nākotni. Pateicoties senčiem, kuri izcīnīja brīvību, jums ir iespēja dzīvot un strādāt. Tāpat kā jūs, mēs arī audzinām savos bērnos šīs vērtības, uzskatot, ka tas ir pamats nākotnei. No 2021.gada 24.februāra Ukraina cīnās par sevi, par savu zemi, par savu tautu un visu Eiropu... Paldies, ka šajā grūtajā brīdī palīdzat mums. Slava Latvijas tautai! Slava Ukrainai!"

* Turpinājums 6., 7. un 10.lpp.

9 771407 198402 6

ISSN 1407-9844

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 5. marta ● Nr. 87 (9564)

Vārds žurnālistam

Maruta Sprudzāne

Bija prieks dzirdēt vēl kādu cilvēku sakām, ka viņš gaida pavasari. Es arī to gaidu! Tas vēl aiz kalniem, vēl tik daudz dienu pavadīsim šajā tumšajā laikā. Bet novembris ir arī svētku laiks. Iepriecina krāsainās gaismu spēles, kas ienākušas Balvos, cilvēki dalās redzētajā arī citās pilsētās. Tumšais laiks ir jāpārdzīvo, jāiztur un jādomā uz priekšu. Daudzviet uzdziedējuši jau Ziemassvētku kaktusi, vakara krēslā māju logos iemirdzas sveču liesmiņas.

Pietiek, protams, arī skumju pārdomu par to, kas notiek mūsu valstī un kādas problēmas risina pie varas esošie. Pārsteidza, pat šokēja informācija, ka galvenais Latvijas plaušu ārsts iesūdzēts tiesā par savu nostāju, pildot ārsta pienākumu rūpēties par pacientu veselību un izsakot nostāju par smēķēšanas kaitīgumu. Jo industrija, kas ražo smēķus (tirgū jau pasen ienācis jauns un atraktīvs produkts – elektroniskās cigaretes) nevēlas atkāpties, lai kaut ko mazinātu ražošanā un varētu nesāpēt kārotos ieņēmumus. Kam liela nauda, tiem liela teikšana. Laikam jau nevajadzētu vairs brīnīties ne par ko! Arī izmaiņas likumos, lai atkarības mazinātu, dzīvē spēj ienākt tikai pēc laika, pēc gadiem un ar lielām grūtībām.

Paldies godprātīgiem ārstiem, kuri nebaidās runāt un aizstāv savu pozīciju iedzīvotāju veselības vārdā!

Tikšanās ar Maksimovu ģimeni

“Ja kāds grib būt veiksmīgs, tam jārikojas aši”

Nepilnā sastāvā. Maksimovu ģimene sarunā par ģimenes grāmatām piedalījās nepilnā sastāvā, jo abas vecākās meitas – Marija un Terēze – atradās savās studiju vietās: Marija – Apvienotajā Karalistē, kur studē Birmingemas universitātes 3.kursā, bet Terēze – Rīgā, kur studē Latvijas Universitātes 1.kursā. Sarunā klāt bija Sergejs Maksimovs – Balvu novada domes priekšsēdētājs un viņa dzīvesbiedre Žanna – Rekas vidusskolas direktore, kā arī kuplās ģimenes abi jaunākie bērni – skolēni Meinards un Anna.

Foto - A.Kirsanovs

Ingrīda Zinkovska

Novembra sākumā Balvu Centrālajā bibliotēkā, ejot pretim latviešu drukātās grāmatas 500 gadu jubilejai, ko atzīmēsim 2025.gadā, notika jau otrais šī cikla pasākums “Manas ģimenes grāmatas”, kurā bibliotēkas apmeklētāji un citi interesenti tikās ar Maksimovu ģimeni.

Atklājot tikšanos, Balvu Centrālās bibliotēkas vadītāja Ruta Cibule uzsvēra, ka vairāk vai mazāk inteligentā sabiedrība sāk domāt par šo jubileju, lai parādītu mūsu sabiedrību kā lasošu: “Jo kopš brīža, kad Latvijā parādījās pirmā grāmata latviešu valodā, mēs kļuvām par lasošu tautu. 20.gadsimtā mēs jau spējam komunicēt ar Eiropas kultūru, pamazām kļuvām par tautu un nāciju, kurai pašai ir sava valsts. Tas ir ļoti nozīmīgi! Kad sāka iespiest pirmās grāmatas, tā laika sabiedrībā tas bija ļoti liels satraukums. Kas tagad notiks, ja katram būs grāmata un katrs varēs lasīt, varēs tikt pie zināšanām? Grāmata, protams, mainīja pasauli, bet ne tādā veidā, kā to bija iedomājusies tā laika sabiedrība, kas tagad notiks, ja katram būs grāmata. Grāmata ir ne tikai izmainījusi pasauli, bet arī katra cilvēka dzīvi. Katrs cilvēks savā dzīvē sastop to grāmatu, kas viņam jālasa. Un šīs grāmatas vairāk vai mazāk izmaina mūsu dzīvi, mūsu domāšanu, tāpēc arī mēs iesākām šo tikšanos ciklu.”

Kādas grāmatas viņi lasa?

No sarunas laikā dzirdētā iespējams secināt, ka lielu daļu ģimenes grāmatu klāstā ieņem kristīgā literatūra, tostarp grāmatu grāmata Bībele, grāmatas par savstarpējām attiecībām, bērnu audzināšanu, personības izaugsmi jeb kā kļūt veiksmīgam, vadītāja lomu. Dzīvesbiedri atklāja, ka Bībele ir tā grāmata, kas mainījusi viņu dzīves uzskatus. Sergejs sācis lasīt Bībeli, pateicoties Žannai, kura gribēja sev ticīgu vīru. Taču Žanna Bībeli sev atklājusi, mācoties universitātē 90-to gadu sākumā. “Rīgā bija ieradušies Korejas misionāri, kuri man uzdāvināja Bībeli. Šķirstīju to savā istabā un uzdūros uz vārdiem, – Tev būs Dievu milēt no visas sirds, no visa prāta, no visa spēka kā sevi pašu, un lai šie vārdi ir ierakstīti Tavā sirdī. Tas mani satricēja. Tanī brīdī es pieņēmu Dievu, Jēzu Kristu... Un tā veidojam savu dzīvi. Ja ir šis garīgums, tad var strādāt pie personīgās izaugsmes, rakstura slīpēšanas, finanšu lietām,” viņa secināja. Taču izlasītajam nozīme ir tikai tad, ja sākas darbība, to parāda rīcība. Sergejs 20 gadus ir politikā, 22 – kā vadītājs. Viņš atklāja, ka ir bijis gan sadusmots, gan gribējis atbērties, tad, izvērtējot savu rīcību, atstājis to Dieva ziņā. Iespējams, dzīvē viņam palīdz “Sievass lūgšanas spēks” – grāmata, kuru lasa Žanna. Bet viņai bērņus labāk palīdz saprast grāmata “Piecas milestības valodas”. Abiem vadītājiem vienlīdz svarīga māka uzrunāt kolektīvus, sabiedrību. Tādēļ grāmatās tiek meklētas atbildes un piemēri, kā to darīt. S.Maksimovs, piemēram, izmanto grāmatas “Kamasutra

Foto - A.Kirsanovs

Maksimovu ģimenes grāmatas. Uz tikšanos ar lasītājiem Balvu Centrālajā bibliotēkā katrs ģimenes loceklis bija paņēmis sev svarīgākās grāmatas. Ž.Maksimova savu līdzpaņemto grāmatu skaitu raksturoja kā ļoti pieticīgu. Savukārt bibliotēkas vadītāja R.Cibule, novērtējusi grāmatas, ko bija paņēmis S.Maksimovs, secināja: “Cilvēkiem, ar kuriem es saejoš, vienmēr esmu ieteikusi tās grāmatas, kuras man šķiet svarīgas, lai viņi tās izlasa, bet Sergejs nav paņēmis līdzīgu nevienu grāmatu, kuras man būtu licies svarīgi izlasīt.”

oratoram”, Vaira-Vīķe Freiberga “Savai tautai” un citas. Viņi nemil ņemt grāmatas bibliotēkā, jo tad nevar pasvītrot sev vajadzīgo tekstu, ko dara gan Žanna, gan Sergejs. To, ko vajag iegaumēt, labāk lasīt no rīta. Sergejs bieži lasa ceļā, it īpaši, lidojot darba darīšanās uz Briseli.

Ko izvēlas lasīt bērni

Runājot par bērnu lasītprasmi, Sergejs un Žanna atzīmēja, ka viņiem skolas gados nācies lasīt vairāk nekā citiem, lai iemācītos gan lasīt latviski, gan papildināt savas zināšanas latviešu valodā, jo abiem ir krievu saknes. Saviem bērniem viņi lasa grāmatas, lasa tās paši, tā rādot piemēru, un mudina bērņus lasīt. Ir izmantojuši pat ieteikumu par izlasīto maksāt, jo bērnam vēl nepietiek prāta, lai lasītu, jo tas ir nepieciešams. Anna ar Meinardu lasa grāmatas, ko viņi bija paņēmuši līdzī. Viens – vēl bērnu, bet otrs – jau pieaugušo. Meinards lasa “Lielo bērnu Bībeli”. “Boņuka” pasākumā Rēzeknē vecāki viņam nopirkuši latgaliešu komiksu grāmatu “Sunāns breiveibā”. Lasīt to nav bijis viegli, bet viņš to tomēr izlasījis. Vēl Meinards izlasījis grāmatu “Neviža Bērtijs”. “Lai gan Bērtijs ir neviža, tomēr gudrs,” secināja puika. Arī Annai, tāpat kā vecākiem, nepatīk ņemt grāmatas no bibliotēkas, jo tanis nevar atzīmēt, ko uzskata par svarīgu un atzīmējamu. Viņa nopirkusi Remarka grāmatu “Triumfa arka” krievu valodā, jo šī valoda viņai patīk. Sekojot līdzī tēva politiskajai darbībai, meitene ieinteresējusies par to un pavēstīja, ka arī viņa gribētu būt politiķe, un vēlas izlasīt grāmatu “Robērs Šumanis – Eiropas tēvs”.

Latvijā

Aprēķināts dzīvošanai nepieciešamais atalgojums. Atalgojuma pētījumu un vadības konsultāciju uzņēmums “Figure Baltic Advisory” aprēķinājis, ka Rīgā dzīvei nepieciešamā alga ir 1501 eiro bruto, bet reģionos – 1397 eiro bruto. Uzņēmuma vecākā konsultante raksturo, ka šis uzskatāms par tādu atalgojumu, lai Latvijā varētu dzīvot “pietiekami pieklājīgi”. To varētu uzskatīt par ienākumu sliekšni, ar kuru mūsu valstī sākas vidusslānis.

Gatavojas ražot municiju. Tuvāko divu nedēļu laikā izskatīšanai valdībā varētu nonākt jautājums par valsts uzņēmuma veidošanu militārās ražotnes attīstīšanai, kas nepieciešams, lai startētu konkursā par Eiropas Komisijas līdzfinansējumu militārās ražošanas attīstīšanai.

Daugavpili aizdomas par krāpšanos. Daugavpils aktīvistiem aizdomas par iespējamu krāpšanos pilsētas tramvaju iepirkumā, par ko informēta Eiropas prokuratūra. Daugavpils šoruden saņem četrus jaunus tramvajus, kurus ražo Čehijā un it kā komplektē Daugavpilī. Tomēr Daugavpils aktīvistu to apšaubā, uzskatot, ka caur vietējo lokomotīvu remonta rūpniecību radīts mākslīgs teju četru miljonu eiro sadārdzinājums. Viens no viņiem par to uzrakstījis iesniegumu Eiropas prokuratūrai.

Teorētiska iespēja savākt parakstus Saeimas atlaišanai. Matemātiski pastāv potenciāls savākt nepieciešamos parakstus 14.Saeimas atlaišanas referenduma ierosināšanai, uzskata Rīgas Stradiņa universitātes lektore, politoloģe Lelde Metla-Rozentāle. Aktivitāte skaidrojama ar to, ka šo parakstu vākšanu iniciējušas divas Saeimā pārstāvētas partijas un šīm partijām ir savs elektorāts. Par “Latvija pirmajā vietā” 14.Saeimas vēlēšanās nobalsojuši nedaudz vairāk nekā 57 000 vēlētāju, bet par “Stabilitātei” – 62 000. Tāpat iniciatīvas autori ir vairākas partijas, kas nav iekļuvušas Saeimā, bet ir startējušas vēlēšanās un tām ir savs elektorāts.

Lieta tik ātri nebeigsies. Kriminālietu pret bijušo maksātnešpējas administratoru Māri Sprūdu un vēl desmit personām nosūtīja uz tiesu pirms pieciem gadiem. Vēl ir pārāgri priest, vai šīs tiesas process ierindosies starp garākajiem Latvijas vēsturē, bet ir skaidrs, ka ātri tas nebeigsies. Rīgas pilsētas tiesas zālē uz katru sēdi ierodas daļa apsūdzēto, 14 advokāti un viena prokurore. Pēdējos gandrīz divus gadus tiek pārbaudīti pierādījumi pirmajā no nosacīti divām apsūdzības epizodēm.

(Ziņas no www.delfi.lv un www.lsm.lv)

Lasītāja ierosināts temats

Mazliet vecmodīgs romantiķis

Maruta Sprudzāne

Visai regulāri laikraksta "Vaduguns" lappusē līdz ar dažādu autoru vēstulēm lasāmi arī NAURA GEKIŠA dzejoļi. Priecājamies, ka cilvēki lasa mūsu laikrakstu un atrod sev noderīgu informāciju. Zīmīgi, ka vairākkārt nācies uzklaut lasītāju jautājumu ar vēlmi uzzināt, kas tas ir par dzejnieku, kura darbus laikraksts publicē. Kundzes uzsvērušas, ka šie dzejas darbi viņām ļoti patīk. Atsaucoties ierosmei, sazinājamies ar konkrēto autoru, un tapa šī intervija.

Esat dzimis un skolojies Jūrmalā, taču pazīstams un uzturats saikni ar lasītājiem arī patālos Latvijas novados, tostarp Jūsu darbus lasa Balvos. Kā radusies tik vispusīga darbība?

– Ar jūsu kaimiņiem – Gulbeni – gan man ir daudz ciešāka saikne, jo tā ir manas mātes dzimtā puse. Ar Balviem, jāatzīst, izteikti pazīstams neesmu un tiešas saiknes nav, taču te dzīvo mani draugi un paziņas. Zinu brīnišķīgo fotogrāfi un arī dzejas autori Ināru Ezergaili. Netālu no Balviem ir Rugāju pagasts, un tur dzīvo dzejniece Iveta Uršulska, ar kuru mums izdots kopīgs dzejas krājums. Ar viņu sarakstāties kopš 2015. gada.

Taču Jūsu dzeja ir atradusi ceļu uz mūsu laikrakstu "Vaduguns", cilvēki to lasa un novērtē. Ne velti vairākas lasītājas rosināja uzrunāt Jūs intervijai.

– Sazināties ar laikrakstu "Vaduguns" man ieteica darba kolēģe, un būs jau labs laiciņš, kā es to daru. Jums kaimiņos – Alūksnē un Gulbenē – dzīvo lasītāji, kuri abonē "Vaduguni" un nereti man atsūta kādu laikraksta eksemplāru.

Kā tas nācies, ka dzejoļus rakstāt jau kopš skolas gadiem, kas uz to rosināja?

– Pirmo impulsu man deva latviešu valodas un literatūras skolotāja Māra Cukure, kad mācījos Slokas pamatskolā vēl 3. vai 4. klasē. Mani ieinteresēja literatūra, daba, folklorā, vēsture. Biju sācis rakstīt pasakas un dzejoļus, un skolotāja tos nosūtīja literāro darbu konkursiem. Man kaimiņos dzīvoja nesen mūžībā aizgājusi dzejniece Amanda Aizpuriete, viņa bija vērtēšanas žūrijā un izteicās, ka man būšot literāta nākotne. Tolaik vairāk rakstīju prozu, jo man bija grūti ierāmēt dzejoļus noteiktajos dzejas kanonos – pantmēros – daktils, trohajs, jamps. Taču pēc vidusskolas beigšanas vispār pārtraucu rakstīt. Tam bija vairāki iemesli. Sajutu iedvesmas apskumu un mainījās arī dzīves mērķi. Saprātu, ka pelnīšana ar literārajiem darbiem Latvijā ir utopija, un aizgāju studēt vēsturi. Pēc universitātes beigšanas strādāju dažādus darbus un biju pārliecināts, ka nekad mūžā neko vairs nerakstīšu. Taču sašķobījās veselība, un pēc operācijas biju spiests vadīt laiku mājās. Un tad atkal atsāku rakstīt un ievietoju darbus interneta vietnē. Draugi lasīja un pierunāja izdot grāmatu. Pēc pirmās grāmatas radās nākamās, gribēju atbalstīt savu draugu un skolotāju Caunīti, kurš tagad aizgāja mūžībā, un izdevām kopīgu dzejas krājumu. Sajutu, ka manī atvērušās tādas kā *slūžas*, es rakstīju, pat braucot sabiedriskajā transportā, pierakstīju rindas mobilajā telefonā, ejot pa ielu. Pietika ieraudzīt kādu puķi, sajūst smaržu vai ko tamlīdzīgu, un tas jau deva impulsu jaunam dzejolim.

Izklusās, ka dzeja Jums vai pati nāk pretī. Vai tiešām dzejoļi rodas tik ātri un viegli?

– Kā nu kuro reizi. Ir dzejoļi, kas patiešām atnāk viegli ar jau gataviem tekstiem. Taču daudz biežāk rodas tikai viena rindiņa, ko cenšos pēc tam *apaudzēt* ar stāstu. Piekrītu itāļu personības Leonardo da Vinči teiktajam, ka dzeja ir mūzika, uzrakstīta ar vārdiem. Cenšos radīt gleznu dzejā, un man ļoti patīk dabas motīvi, kas ir mans lielākais iedvesmas avots. Paskaties pa logu, izej pastaigāties parkā – tik daudz ko var ieraudzīt, un rodas panti.

Vai tagad tikai dzeja ir Jūsu daiļrade?

– Šobrīd – jā! Man vairs nav ideju prozai, turklāt tās rakstīšana prasītu daudz vairāk laika. Bez tam esmu nodomājis, ka visas tēmas, par ko es gribētu rakstīt, jau ir uzrakstītas, un labāk par mani. Atceros, skolas laikā gribēju rakstīt vēsturiskus romānus.

Kā Jūs vērtētu šī laika dzejdarus?

– Protams, es lasu viņu darbus, bet vērtēt varu tikai subjektīvi, jo neesmu filologs. Pateikšu autorus, kuri man patīk. Tā ir jau mūžībā aizgājusi Kornēlija Apškrūma, patīk Vēsma Kokle-Liviņa, Anna Lipšāne, kurām ir brīnišķīga dzeja. Zinu

Foto - no personīgā arhīva

Dzejnieks Nauris Gekišs. Viņa ierastie iedvesmas avoti ir daba, mīlestība, klasiskā mūzika un māksla. Autors izmēģinājis roku dažādās dzejas formās un atšķirīga satura radīšanā, līdz sapratis, ka vēlas radīt un izplatīt dzeju, kas rosinātu un vairotu cilvēkos iespējami vairāk labā.

Intu Špilleri no Jelgavas caur viņas tēlaino valodu, ko varētu salīdzināt ar Frici Bārdi vai Kārli Skalbi. Rakstošu autoru tagad ir ļoti daudz, ar viņiem var iepazīties internetā. Domubiedru grupās vairāk satieku sievietes, lai gan ir arī rakstoši vīrieši. Dažreiz brīnos, kāpēc tās skaistās dziesmas ar dzejnieku vārdiem, ko var atrast un dzirdēt interneta portālos, reti skan ikdienā pa radio? Bet tā ir mana subjektīvā gaume, kas varbūt ir novecojusi.

Vai notiek arī dzejas lasījumi ar paša klātbūtni?

– Piedalos tur, kur mani aicina. Pirmā tikšanās ar iedzīvotājiem notika manā Slokas bibliotēkā, dzejas dienās pirms vairākiem gadiem kopā ar aktieriem un mūziķi. Tad sekoja citi uzaicinājumi. Pirms pandēmijas nevarēju pat uz visām tikšanām nokļūt, jo jāreķinās ar sabiedriskā transporta iespējām, kas man ir galvenais pārvietošanās līdzeklis. Manu dzeju skandē arī skolēni, jaunieši, aktieri. Gulbenē notika visskaistākais pasākums, kur manu dzeju lasīja vietējā senioru kluba dāmas.

Kas Jums sirdij tuvāka – lielpilsētas burzma vai mazpilsētas un lauku noskaņa?

– Viennozīmīgi, man labāk patīk mazpilsētas, lauki ar mežu, mieru un klusumu. Burzma ir traucējoša, taču visu mūžu esmu piesaistīts Jūrmalai un Slokai, Rīgā savukārt strādāju. Rīga mani piesaista tieši ar kultūras dzīvi, jo visu gadu var apmeklēt dažādus koncertus par samērā demokrātiskām cenām vai pat par brīvu. Ne visur Latvijā tā ir. Esmu bibliotekārs Rīgas Centrālajā bibliotēkā, pirms tam biju arhivārs Valsts robežsardzē, dzīvoju Kauguros. Darbdienās pārvietojos ar vilcienu un sabiedrisko transportu Rīgā.

Kas Jūs vēl aizrauj bez dzejas?

– Grāmatu pasaule. Lasīt iemācījos četros gados. Šogad esmu atklājis latviešu rakstnieku Gunti Tāleru caur viņa aizraujošo detektīvromānu. Lasu dzeju, detektīvus, ceļojumu aprakstus, vēsturiskus romānus. Viens no spilgtākajiem šogad man bijis čehu rakstnieka Kožika romāns "Pa mīlestības ceļu", atainojot čehu mākslinieka dzīvi un darbu 19. gadsimta Austroungārijas impērijā. Var vilkt paralēles ar čehu un latviešu tautu likteņiem, jo ir piedzīvota līdzīga politika no vāciešu puses. Ļoti aizkustinošs un pamācošs romāns. Šogad izlasīju

arī latviešu autora Augusta Saulieša dzejas klasiku. Brīnišķīga dzeja ar dziļu emocionalitāti, brīnos, kāpēc šo autoru mums nemācīja skolā. "Veca cilvēka dziesmas" autoram Valdim Grēviņam ir interesanta biogrāfija, kuru vajāja visas varas – cariskā Krievija, vācu okupācija, PSRS un arī Ulmaņlaika Latvija. Visi viņu cenzēja, viņš bija sociāldemokrāts, taču vienlaikus viens no ievērojamākajiem literātiem. Ir interesanti pasekot, kas notiek ar autora daiļradi vēsturiski piesātinātos notikumos.

Bez grāmatu pasaules man patīk arī klasiskā mūzika, bieži eju uz koncertiem, kas mani relaksē un dod enerģiju. Trešais spēka avots man ir daba. Staigāju gar jūras malu, pa Rīgas parkiem. Kad daba iekrāso kokus un krīt lapas, man rodas daudz dzejoļu.

Sevi esat raksturojis tā: "Esmu vecmodīgs, konservatīvs pesimists, bet romantiķis..." Kāpēc tieši tā?

– Esmu ļoti bieži nodēvēts kā vecmodīgs un konservatīvs cilvēks. Acimredzot tāds arī esmu, vadoties no tā, kas man patīk mūzikā, literatūrā, mākslā vai filmās. Arī par manu dzeju ir teikts, ka rakstu vecmodīgi, kā pagājušajā gadsimtā, tagad tā vairs nerakstot... Tagad daudz kur valda rupjš naturālisms. Taču jūtos sevi atradis un rakstu tā, kā man pašam patīk. Jūtos arī romantiķis, man patīk senie autori Fricis Bārda, Kārlis Skalbe, patīk šlagermūzika, dziesmas par

mīlestību ar skaistiem dzejas vārdiem. Par ciniķi vēl neesmu pārvērties.

Ne velti Jūsu dzeju novērtējušas gados vecākas kundzītes, kuras, iespējams, iepriecinās arī šī saruna ar viņām tikamā autora domu izklāstu.

– Man pašam arī radies iespaids, ka manu dzeju visvairāk lasa tieši sievietes gados. Tā ir lielākā auditorija Latvijā, kas vēl lasa grāmatas, kas apmeklē koncertus un teātrus. Tie ir mani vērojumi, jo jauniešus šādos pasākumos neredz, vīriešu arī ir pamaz. Līdzīgi to redzu arī savā ikdienas darbā. Latvija noveco. Ja nemainīsies valdības politika un attieksme, kāda gan paveras nākotne? Vairums cilvēku patlaban tikai izdzīvo, lauki paliek tukši, bet ilgtermiņā tas var izvērsties liktenīgi, jo tukša vieta jau ilgi nestāv... Vajadzētu atcerēties Kārļa Skalbes teikto, ka latviešu tauta un kultūra pastāvēs tik ilgi, kamēr būs mazās un vidējās lauku saimniecības, kamēr būs iedzīvotāji laukos un provincē.

Labas domas kā brūkleņu ogas Savārišu ziemai zaptē, Un, kad ziemēlvējš kailus zarus loka, Draugus pie tējas cienāšu es.

Labas domas savēršu pantos Kā pērlītes virtenēs, Lai Veļu laikā un puteņos saltos Sevi un citus varu iepriecēt.

Lāčplēša diena Bērzpili

Ar domām par karavīriem, valsti un drošību

Aizvadītās nedēļas nogalē Bērzpili notika Lāčplēša dienai veltīts pasākums ar sveču un ziedu nolikšanu pie pieminekļa “Brīvības cīņu karavīriem un Lāčplēša kara ordeņa kavalieriem”. Pēc svinīgā pasākuma, kas pulcēja gan skolas pārstāvjus – darbiniekus, bērnus un jauniešus, gan citus pagasta iedzīvotājus, klātesošie vēroja VID Muitas pārvaldes kinoloģijas dienesta Latgales nodaļas darba suņu paraugdemonstrējumus.

Iepazīstot ar vēstures lappusēm, kas skar brīvības cīņas, Bērzpils pamatskolas direktore ILONA STEPĀNE uzsvēra: “Esam pulcējušies, lai iedegtu svečītes un noliktu tās karavīru piemiņai. Aicinu katru dienu būt drosmīgiem, mīlēt savu valsti, novadu, pagastu, savas mājas un priecāties par to, ka mums ir sava brīva valsts.” Uzrunas noslēgumā direktore atzina, ka pats galvenais, lai virs mūsu galvām vienmēr būtu brīvas un drošas debesis.

“Lai katra sveces liesmiņa ir kā pateicība mūsu varonīgajiem senčiem, kuri cīnījušies par brīvu Latviju un gājuši bojā brīvības cīņās,” aicinot klātesošos nolikt ziedus un sveces pie pieminekļa, uzsvēra saietu nama vadītāja IVETA RACIBORSKA.

Svešu liesmiņām degot. Ikviens, kurš nolika svečīti vai ziedus pie pieminekļa, apzinājās, ka karavīri kādreiz izcīnīja mūsu valsts brīvību.

Skandziesmas. Svinīgo pasākuma noskaņu papildināja jauniešu runātās dzejas rindas un karavīriem veltītās dziesmas, piemēram, “Div’ dūjiņas gaisā skrēja”, ko, skolotājas Daigas Griestiņas (attēlā) iedvesmoti, dziedāja gan lieli, gan mazi.

Ļauj paostīt. Muitas pārstāvis, novadnieks Valdis Bikovskis klātesošajiem atraktīvi un interesanti stāstīja par lietām, ko meklē dienesta suņi, atklājot, ka viņi meklē arī narkotikas. Gan bērni, gan pieaugušie labprāt vēlējas paostīt, kā tad smaržo viena no narkotiskajām vielām – kokains.

Saož vienā mirklī. Zanda (no Balviem) ar labradoru demonstrēja, kā suns atrod paslēptu naudu.

Kur paslēpt? Novadnieks V.Bikovskis pasākumā aktīvi iesaistīja klātesošos, gan jautājot, gan ļaujot darboties, piemēram, paslēpt kādā no trauciņiem naudu. Uz novadnieka jautājumu: “Ko meklē muitas dienesta suņi?”, bērni atbildēja: “Narkotikas, cigaretes, ieročus, spridzekļus...” Muitas pārstāvis jokojot vaicāja, vai suņi meklē, piemēram, putekļus...

Dienesta suns. Muitā, kā pastāstīja V.Bikovskis, suņus iepērk no 6 mēnešu vecuma, pamatapmācība ilgst četrus mēnešus. Sunis jāsāk mācīt, tiklīdz viņš ir pie kinologa vai cita saimnieka, nav svarīgi, kādā vecumā to iegādājaties. Klātesošie uzdeva kinologiem vairākus jautājumus, piemēram, par to, cik ilgi suns jāmāca. Izrādās, visu laiku, sākot no 6–8 nedēļu vecuma. Kādas šķirnes suņus vieglāk apmācīt? Iemācīt var jebkuru suni, bet plašāk izmanto beļģu aitu suņu šķirni (vācu aitu suņiem bieži vien ir veselības problēmas), protams, viss ir individuāli – atkarīgs no suņa un cilvēka. Suņa apmācībai muitā atsevišķu naudas summu neparedz, izmaksas ir tikai kinologa alga un aptuveni 70 eiro mēnesī, kas paredzēta suņa uzturēšanai. Muitā suņi dzīvo tikai pie kinologa, kur ir jābūt apstākļiem, lai varētu nodrošināt suņa turēšanu mājās. Sunis strādā 8–12 gadus (atkarīgs no veselības un darba spējām). Kas notiek, ja suns beidz dienesta gaitas? Viņš paliek kinologa aprūpē. Ir kinologi, kuriem ir divi suņi (viens, kurš ir aprūpē, un otrs ir jaunais darba suns). Ir suņi, kuri meklē narkotikas un naudu, bet pārsvarā katrs suns meklē kaut ko vienu.

Klausa saimnieku. Marina (no Ventpils) ar suni rādīja, kā sadarboties ar četrkājaino draugu, lai tas klausītu saimnieku, demonstrējot, kā sunim jāstaigā blakus. V.Bikovskis taujāja klātesošajiem, kādēļ suns klausās un kas ir viņa motivācija,

paskaidrojot, ka sunim interesē bumba un citreiz arī gardums, ko viņš saņem balvā par klausīšanu.

Meklē un atrod. Aleksandrs ar vācu aitu suni demonstrēja, kā suns meklē paslēptu mantu un reagē, kad tā ir atrasta. Kā vēlāk V.Bikovskis atklāja klātesošajiem, tad zālē paslēpa pavisam nelielu gabaliņu no speciālas bumbas, ar ko strādā darba suņi. Kad suns atrod meklēto lietu, viņš sastingst.

Lappusi sagatavoja A.Socka, foto – A.Kirsanovs

Ražotāji cīnās par savu nozari

Stulbums un viltība no valdības puses

Drīzumā beigsies līdz šim spēkā esošā samazinātā PVN likme 5% augļiem un dārzeņiem, kas bija piemērota kopš 2018. gada janvāra. Valdības nākamais solis šajā jautājumā nošokējis Latvijas dārzkopjus.

Latvijas Augļkopju asociācija uzskata, ka samazinātās 5% PVN likmes atcelšana Latvijai raksturīgiem augļiem, ogām un dārzeņiem ir nīrgāšanās par nozari. Faktiski dārzkopības nozare var tikt *sabradāta*, uzskata asociācijas valdes priekšsēdētāja MĀRA RUDZĀTE. Ražotājus pārsteidz valdības tālākie nodomi. Beidzoties 5% PVN likmes termiņam, ar nākamā gada janvāri sākotnēji bija paredzēts piemērot 21% likmi. Sabiedrība sāka *šūmēties*, izskanēja asas speciālistu diskusijas, un 30.oktobrī Ministru prezidente Evika Siliņa paziņoja par koalīcijā panākto vienošanos svaigiem augļiem un dārzeņiem nākamajā gadā Latvijā piemērot tomēr mazāku PVN likmi – 12% apmērā.

Pārtikas tirgotāju asociācija vērtē, ka PVN likmes piemērošana svaigiem augļiem un dārzeņiem 12% apmērā, pretstatā līdzšinējiem 5% vai arī sākotnēji plānotajiem 21%, ir labāks variants. Taču ar to tik un tā nav mierā nozares speciālisti un ražotāji. Augļkopības uzņēmuma SIA "Very Berry" valdes priekšsēdētāja GUNDEGA SAUŠKINA uzskata, ka notiekošais ir stulbums no valdības puses un sākotnējais paziņojums, ka no nākamā gada augļiem un dārzeņiem piemēros 21% PVN un pēc tam tomēr 12%, bijis viltīgs gājiens. Acīmredzot valdībai šķita, ka nedaudz ir pāršauts pār strīpu, iespējams, jutās nobijušies, spriež ražotāja G.Šauskina vērtē: "Te jau galvenais bija tieši ēnu ekonomika, un ir jau ļoti pareizi, kā teica viens pieredzējis ekonomists, ka ēnu ekonomika ir tur, kur ir nepareiza nodokļu politika. Mēs vēl turpinām cīnīties, lai paliktu šie 5%. Mēs vēl neesam nolaiduši rokas."

Balvu novada bioloģisko dārzeņu un kartupeļu audzētāja IRĒNA BUKŠA pauž uzskatu, ka nez vai visi ražotāji bija ievērojuši noteikumu, cik ilgi tas 5% nodoklis tiesīgs pastāvēt. Iespējams, daudzi tagad jūtas pārsteigti un jaunajai PVN likmei nav gatavi. Vadoties no savas pieredzes, ražotāja saka, ka laukos cilvēki jau sen pieraduši, ka viņiem laiku pa laikam jāsaņem *gan auksta, gan karsta ūdens šaltis*, kā tas ir arī tagad. Turklāt ražotāji cenšas pieņemt viņiem uzliktās likuma normas, tās iztulkojot pēc sava prāta. Ko turpmāk darīs Irēna pati? Viņa saka: "Līdz šim savus audzētos kartupeļus, ieskaitot

PVN, pārdevu par aptuveni 52 centiem, tad turpmāk cena būs augstāka, kādi 58 centi. Līdz ar to zināmus procentus ziedošu valstij. Pasaulē ir cita politika, jo ir valstis, kur gan pārtikai, gan dārzeņiem nepiemēro PVN likmi. Taču Latvija vienmēr izceļas ar savu nostāju. Acīmredzot kartupeļus es turpmāk vairāk ziedošu nekā pārdošu tirgū. Jau tā maksājam tik daudz nodokļus, ka tas kļuvis par traku. Gan jau cilvēki piemērosies, izvērtēs savas iespējas un kāds centīsies arī tos nodokļus *apiet*. Mana prognoze, ka nez vai, palielinot PVN likmi, valsts iekasēs daudz lielāku nodokļu summu. Daudzi priecājas, ka nākamgad valstī paaugstināsies minimālā alga, taču aizmirst, ka darba devējam būs jāmaksā arī lielāki nodokļi."

Protams, arī veikalos Latvijas audzētie kartupeļi vai āboli pēc Jaungada kļūs dārgāki. Ražotāja Irēna saka, ka viņai daudz lielāku gandarījumu sagādās kādam ziedot savu izaudzēto, nevis par to maksāt lielākus nodokļus. Jāuzsver, ka augļu un dārzeņu ražotāji savu pozīciju pauduši gan Valsts prezidentam Edgaram Rinkēvičam, gan Saeimas Ēnu ekonomikas apkarosanas apakškomisijas deputātiem. Viņi uzskata, ka tomēr nav uzklauti visi argumentus, kāpēc būtu jāsaģlabā 5% PVN. Nozares pārstāvji uzsver, ka likmes paaugstināšana par septiņiem procentpunktiem sekmēs ēnu ekonomikas uzplaukumu, kā arī bremsēs nozarē strādājošo uzņēmumu izaugsmi. Augļu un dārzeņu ražotāju pārstāvji norāda – cīņa vēl nav galā.

Meklējam atbildi

Ko daba pasaka priekšā

Redakcija uzklausa dārza īpašnieci, kura lūdza rast atbildi, vai būtu jāsaņem par šī gada vēlu un divaino rudeni, kā tas iespaido augus un kādi neatliekami dārza darbi veicami?

Vērsāties pie Balvu novadā pazīstamās dārzkopis un puķu audzētājas BIRUTAS CIRCENES Gobusalā. Lūk, ko viņa teica.

– Man arī viens otrs uzdevis šādu jautājumu. Vienmēr esmu uzskatījusi, ka vajag vērot dabu un lieki nesatraukties. Daba ir gudrāka par cilvēku un visu pasaka priekšā. Vēl ir pietiekami silts un būtībā nav jādara nekas. Vēroju savu ozolu, kas pavasarī nosala, pēc tam lapas saplauka ļoti vēlu, un tagad tās joprojām nav beigušas savu veģetāciju un turas kokā. Daba pati sevi regulē, tur valda līdzsvars.

Kādam, iespējams, joprojām zied rozes. Sevišķi, ja tās aug aizvējā. Noteikti tās nevajag ieziemot par agri un sabērt ar kūdru, kas paliks mitra, vai arī aplikt ar skujām. Tas rozēm būs par sliktu. Rozēm nekas nekaitē līdz mīnus 8 grādiem. Līdzīgi ar rudens avenēm. Es tās vēl neesmu apgriezusi. Ja to izdara par ātru šādā siltā un mitrā rudenī, augs var mēģināt dzīt jaunus asnus, modinot snaudošos pumpurus. Ieziemošana jāšāk, kad zeme sāk salt un iestājas stabili mīnusi.

Cilvēki cenšas arī kārtīgi nogrābt lapas. Bet tām ir saskarsme ar zemi, un tur notiek zināmi dabas procesi. Tagad arvien vairāk parādās publikācijas, kur speciālisti uzsver, ka no augu saknēm lapas nevajadzētu nogrābt. Lai tās paliek pa ziemu, tās var noņemt pavasarī. Paļausimies uz dabu, jo tā ir gudrāka par mums.

Daba dara savu. Rozes ir visai izturīgas, un, kamēr nav iestājies nopietns sals, tās nevajadzētu steigties ieziemot. Dārzkopji saka, ka arī koku lapas nav vajadzības visur kārtīgi nogrābt. Aukstas ziemas laikā tās pasargās augu saknes.

Foto - M.Sprudzāne

Īsumā

Simts pāri zeķu Ukrainai

Ar rokdarbu pulciņa "Mežģis" un arī vēl citu atsaucīgu un čaklu adītāju palīdzību sarūpēta silta dāvana Ukrainas karavīriem. Drīzumā turp aizceļos simts zeķu pāri.

Šādi adījumi Balvos top jau ilgāku laiku. Vairums sievu zeķes ada ar rokām, izmantojot tīru aitas vilnas dziju, savukārt Marija Bleive prot izmantot adāmmašīnu, pielietojot citādāku dzijas sastāvu. Viņa īsto lauku dziju mīkst ar agrāko laiku Ogres dzijas krājumiem, un rezultātā veidojas kvalitatīvs adījums. Adītājas sarūpējušas dažādu izmēru krāsainas un ļoti siltas simts pāru zeķes. Tās ir arī notvaicētas, lai būtu mīkstas un ieņemtu vajadzīgo formu. Lielā paka ir aizvesta uz Rīgu, un pēc 15.novembra līdz ar citām mantām mašīna dosies uz Ukrainu. Marija ir gandarīta par paveikto un dzīvo pārliecībā, ka paka sasniegs adresātus un ļoti noderēs Ukrainas brīvības cīņai.

Dzimšanas dienas maratons

Pensionētajai skolotājai Marijai Bleivei nesēnā dzimšanas diena svinēta pat vairāku dienu garumā. Pirmie cemojušies krustdēls ar tēvu, nākamajā dienā atbraukusi māsa un brālis. Pirmdien Marija devusies uz deju kopas "Atvasara" mēģinājumu, un tur, protams, viņu suminājušas astoņpadsmit dalībnieces. Visām kopā bijis dikti jautri, daudz smējušās. Svētku noskaņa turpinājusies vēl, jo istajā dzimšanas dienā atnākuši paši tuvākie cilvēki – vīrs, meita ar mazmeitiņu un dēla ģimene, arī krustmeita Aija. Gaviļniece saka: "Tiešām esmu priecīga. Māju rotā ziedi un valda laba noskaņa."

Gatavojoties saviem svētkiem, Marija parasti cep spēka pirādziņus, sarūpē biežpienmaizi un ābolkūku. Uz saldumiem viņi pārāk neiespringst, taču šoreiz bijusi arī viena torte.

Svētku gaisotne vēl turpinājās, jo notika tikšanās arī rokdarbnieču pulciņā "Mežģis". "Svētki patiešām ietilguši, bet man ir prieks. Pabrinījos, cik daudzi man sūta laba vēlējumu ar interneta portālos, cik daudz kādreizējo skolnieku joprojām atceras. Pusapaļā gadskārta man būs nākamgad," smaidot teica skolotāja.

Piešķir atbalstu, steidzīgi jāpiesakās

Valdība apstiprinājusi divus ZM izstrādātos atbalsta pasākumus cietušajām nozarēm. ES ārkārtas atbalsts paredzēts, lai augļu un ogu saimniecībām segtu ekonomiskos zaudējumus, kas radušies 2023.gada pavasara sala un salnu postījumos, kā arī piena un gaļas liellopu, aitu, kazu un zirgu audzētājiem – lopbarības iegādes izmaksas. Kopējais ES piešķirtais ārkārtas atbalsts ir 6 796 780 eiro. Augļkopjiem un ogu audzētājiem atbalstam jāpiesakās ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc MK noteikumu stāšanās spēkā, savukārt atbalsta pretendentiem lopkopībā iesniegums LAD jāiesniedz ne vēlāk kā līdz 2023.gada 1.decembrim.

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne

* Sākums 1.lpp.

Vecie labie, aizmirstie. Skalu pinumu meistare Inga Kļava no Aizkraukles puses lauku labumu tirdziņā pircējiem stāstīja, ka viņas darbos atklāts daudzu koku skaistums: "Šeit ir ābele, kļava, valrieksts, ozols, osis, bērzs. Balvos līdz šim biju tikai kopā ar bērniem ekskursijā. Šodien pārliecinātos, ka cilvēki Latgalē ir smaidīgāki, bez naida. Cilvēks var nopirkt maz, arī nemaz... Tirgū gūstu pozitīvas emocijas, kas uztur visu turpmāko darba nedēļu. Tiesa, lai arī kļūstam savrupāki, tomēr labā nozīmē, jo iedzīvotāji izvērtē vērtības, atmetot ārišķīgumu. Liela daļa Covid laikā ir pārdomājuši savu dzīvi, paliekot labsirdīgāki. Miliet savu zemi, kas ir brīnišķīga un skaista! Ne ar Saeimu sākas mūsu zeme. Tā sākas ar zāli un kokiem... Ejiet dabā!"

Patriote ik dienu. Adišanas meistardarbnīcas meistarklasi vadīja Dace Šulta (foto – no kreisās), kura uzsver, ka ir 100% Latvijas patriote: "Pirms uzsāku savas aktivitātes Ukrainas atbalstam, arī man bija jautājums, – vai mēs esam patrioti? Pārliecinājos, ka 'jā', redzot cilvēku atsaucību un atbalstu, turklāt ne tikai svētkos. Valsts svētkos vēlu būt stipriem un vienotiem!" Meistardarbnīcu apmeklētāja Laima Mežale (foto – otrā no labās), kura taujāta, kādas zināšanas vēlas apgūt, atklāja, ka, visticamāk, apbrīnos, kā meistari pedantiski un precīzi strādā. "Visiem vēlu miera sajūtu," piebilda Laima.

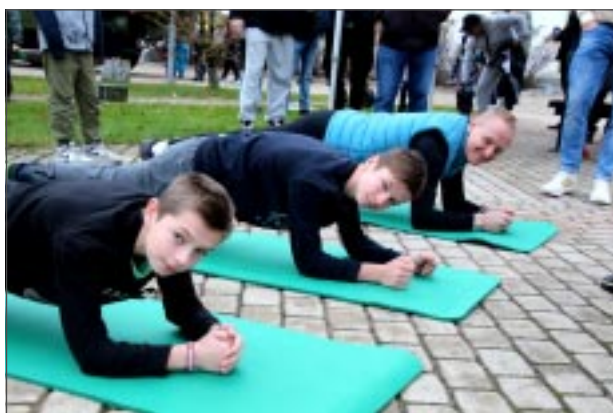
Īsts Vanags. Piecgadīgais Oliveris Vanags atklāja, ka ekipējums viņam der kā uzliets. "Labāk patika bruņuveste. Esmu spēcīgs un varens vīrs," pavēstīja puisēns.

Kino pirmajā rindā. Artūrs Strumpe ar brāli Armandu un Esteri Šultu Balvu Kultūras un atpūtas centrā srieda, – kamēr mammas vada meistardarbnīcas, var ērti iekārtoties pirmajā rindā, lai paskatītos vēsturisku drāmu "Mana brīvība". "Esam patrioti," viņi uzsvēra.

Ir forši. Deviņgadīgais Ralfs Laicāns, turot rokās automātu, zināja teikt, ka patriotam jābūt labam cilvēkam.

Plankings. Vingrinājumā "Plankings" spēkus pārbaudīja brāļi Oskars un Rihards Kokoreviči (foto – priekšplānā). Viņu māmiņa Jeļena Rauza, atbildot uz jautājumu, kāpēc moka dēlus, paskaidroja, ka aug Latvijas patrioti: "Novēlu mīlēt savu dzimteni un piedalīties visos pasākumos, kas notiek mūsu novadā un ne tikai."

Pie visa vainīgs brālis. Piecgadīgā Lote Ušacka neslēpa, ka vieglākās armijas kastes paņēmis brālis Oto. "Tomēr esmu ļoti stipra un patriotiska meitene," viņa piebilda.

Ceļā uz Amatu darbnīcu. Sveču liešanas meistars Aigars Zemītis atzina, ka viņa mērķis ir Lāča dārzā Balvos izveidot Amatu darbnīcu: "Nopietnāks darbs sāksies pavasarī, kaut gan iekārtas jau ir iegādātas, piemēram, lieliska stikla kausējumā krāsns. Pats esmu tēlnieks, bet sieva Agita Zemīte varētu pasniegt akvareļu glezniecību." Spriežot par patriotismu, Aigars mudina mīlēt vienam otru: "Esmu tēvs, arī vectēvs. Man jātur tā bilde, ka uz mani var paļauties. Grūtības nebeigsies nekad, tāpēc novēlu visiem iemācīties pacietību." Agita piebilda, ka vīrs ir ārkārtīgi pacietīgs: "Tad, kad tas attiecas uz kādiem sadzīviskiem jautājumiem, mēs visi esam ļoti nepacietīgi. Kā tam tikt pāri? Pamatā tā ir mīlestība un ticība!"

Priecājas par bērnu interesi. Zemessardzes 31.kājnieku bataljona kājnieku rotas "Patria" virsseržants Dainis Laicāns, šķiet, varētu stundām ilgi stāstīt par militāro tehniku un ekipējumu. Viņš neslēpa prieku, ka iespēju to visu aplūkot ieradās gan bērni, gan jaunieši: "Šeit redzu, ka aug jaunie Lāčplēši. Novēlu mīlēt savu zemi un rūpēties par Latvijas attīstību!"

Topošais snaiperis. Septiņgadīgā Ginta Pastara (foto) māmiņa Dina zināja teikt, ka dēlam, kā jau visiem puīšiem, patīk ieroči, piebilstot, ka ikvienam jāapmeklē šādi pasākumi.

Kam domāts žņaugis? Toms Kaļāns, apskatot, kā pats uzsvēra, ārstniecisko somu, pārliecinājās, ka var palīdzēt traumas gadījumā. Vecākais zemessargs Katrīna Pundure no Briežuciema zināja teikt, ka bērni un jaunieši izvēlas kādu konkrētu lietu, jautājot, – kam tā domāta? "Piemēram, liela interese bija par žņaugu. Nē, nesaku, ka tas jāliek ap kaklu. Bērņus nedrīkst biedēt," viņa smaidot paskaidroja.

Kur iegūt tiesības? Astoņgadīgais Lūkass Vasilāns no Balviem izmēģināja spēkus svaru stieņa celšanā. Visvairāk viņam patika bruņu transportlīdzeklis. "Vai es tādu gribētu? Nē! Kāpēc? Nesaprotu, kur iegūt tāda transportlīdzekļa vadītāja tiesības. Varbūt uzzināšu, kad izaugšu liels." Tāpat viņš piebilda, ka mamma Ilze ir vislabākā pasaulē. "Mamma joprojām mācās," palepojās Lūkass.

Sportiska meitene. Prettanku ieroci "Kārlis Gustavs" iemēģināja deviņgadīgā balveniete Laura Zača. "Man visvairāk patika spēka vingrinājums," viņa atklāja. Jautāta, kur rod spēku, Laura brīdināja, ka to var panākt, ēdot tikai veselīgu pārtiku: "Esiet droši un uzmanīgi, kā arī ēdiet veselīgi!"

Labāk sēž bruņumašīnā. Iveta Bankova (foto – priekšplānā), iemēģinot bruņumašīnu "Patria", atklāja, ka arī pati ir zemessargs: "Laiks, ko veltām mācībās, ir daudz vērtīgāks, nekā sēžot uz dīvāna mājās."

Patik būt stiprai. Odrija Pintele spēka vingrinājumā "Plankings" apsteidza pat puisi. Viņa ir pārliecināta, ka izturība ir jātrenē. "Peldēšanā trenējos četreiz nedēļā," atklāja Odrija.

Lai nebūtu kara! Andrejs Sidarovičs un Ieva Kuļša sprieda, ka līdzīgu parikti (smago ložmetēju – no aut.) redzējuši videospēlēs: "Mēs novēlam, lai Latvijā nebūtu kara!"

Atklāj recepti. Elīza un Luīza Pugačas apgalvoja, ka visinteresantāk bijis iekāpt tankā (bruņumašīnā – no aut.) "Kā izaugt par patriotēm? Jābūt labām tāpat kā mammai," viņas piebilda.

Reklāma

**Demokrātija,
daudzveidība
un klimata
aizsardzība.**

TU ESI EIROPA.

Labierīcību plusi un mīnusi

Uz tualeti – ar bankas karti!

Tā nu tas dabā ir iekārtots, ka tualete nepieciešama ikvienai dzīvai būnei, bet jo īpaši cilvēkam. Viss ir nedaudz savādāk, kamēr esi mazs, – tad ne pašu sirdsapziņa un saprāts, ne svešinieki nenosodīs par urinēšanu vai defekāciju jebkurā tobrīd tikamā vietā. Pieaugušajiem viss ir sarežģītāk un grūtāk. Tad nākas doties uz labierīcībām. Bet ko darīt, ja atrodies ārpus mājām? Bieži vien tādos brīžos jāspēj ātri noorientēties un jāmēģina atrast kādu sabiedrisko tualeti.

Nesen "Facebook.com" vietni pāršalca kāda vīrieša tualetes durvju foto un ieraksts: "Rimi Barona centrs. Tualete pieejama tikai ar bankas karti. Gandrīz apdiršos, kamēr viena jauka sieviete izpalīdzēja. Lūdzu maksimāli pašerot, lai šo murgu atceļ." Tas izraisīja plašu rezonansi un komentāru birumu. Dažas dienas pēc šī ieraksta vairākas ziņu vietnēs internetā (www.jauns.lv, www.lvportals.lv) parādījās raksti, ka vandālisma ierobežošanai vairākas Rīgas sabiedriskās tualetes šoruden plāno apriņķot ar maksājumu karšu termināļiem, tādējādi galvaspilsētas iedzīvotājiem un viesiem uzlabojot iespējas labierīcības apmeklēt vēlām laikā un vietā. Tas raisīja pārdomas un vēlmi aplūkot, kā tad ir Balvos, un uzrunāt vairākus dažādu paaudžu pārstāvjus, lai uzzinātu, kā tad būtu labāk – maksāt ar monētām, ar kartēm vai tomēr vislabāk, ja tualetes būtu par brīvu?

JĀNIS SUPE, Biznesa vadības koledžas Tiesību zinātņu studiju virziena direktors: – Sabiedrisko tuaļu pieejamība Latvijā, manuprāt, ir būtiska problēma, kurai netiek pievērsta pietiekoši liela uzmanība. Skatoties no juridiskā viedokļa, pieejamība labierīcībām principā tiek uzskatīta par daļu no cilvēktiesībām. Par šo tēmu ir veikti arī vairāki pētījumi, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijā, kur secināts, ka problēmas ar labierīcību nodrošināšanu publiskā telpā pastāv daudzās valstīs. Ja skatāmies Latvijas situāciju, mums principā nav problēmu ar labierīcību pieejamību dzīvojamajās mājās, darbavietās, publiskajās ēstuvēs, taču ir problēmas ar pieejamību publiskās vietās, kur cilvēki tās varētu izmantot bez maksas. Manuprāt, pašvaldībām būtu pienākums pilsētu teritorijās nodrošināt sabiedriskās tualetes krietni lielākā skaitā nekā šobrīd. Pat ja to šobrīd precīzi nenosaka normatīvie akti, tas sniegtu ieguldījumu sabiedrības labūtibā. Šobrīd šo funkciju lielā mērā pilda degvielas uzpildes stacijas.

Atsevišķs diskutabls jautājums ir par to, vai publiskās tualetes būtu jānodrošina par maksu. Ideālā gadījumā, protams, tas būtu bezmaksas pakalpojums, kas tiktu segts no pašvaldības budžeta, taču jāņem vērā arī argumenti par labu maksas tualetēm. Piemēram, Rīgā lielas problēmas rada bezpajumtnieki, kuri mēdz ievākties un dzīvot šajās telpās, ir grūti uzturēt tīrību. Man personīgi nebūtu iebildumu arī pret saprātīgu maksu, un ideālā gadījumā norēķinu iespējas vajadzētu piedāvāt gan skaidrā naudā, gan ar karti – administrēšanas izmaksas šādā gadījumā patiesībā nav nemaz tik lielas. Šāds risinājums ņemtu vērā dažādu paaudžu vajadzības – ir cilvēki, kuriem vienmēr līdzī ir skaidra nauda, taču, kā liecina pētījumi, jaunāki cilvēki pamatā tomēr ikdienā norēķinās ar karti un bieži vien skaidras naudas nemaz nav līdzī, nemaz nerunājot par precīzām monētām. Ja man būtu jāizvēlas, es noteikti balsotu par norēķiniem ar karti.

Pēdējā laikā man ir sanācis pabūt vairākas Eiropas valstīs, un tur problēmas ir līdzīgas, lai gan man subjektīvi radusies sajūta, ka citās valstīs publisko labierīcību pieejamība ir lielāka. Piemēram, Vācijas, Spānijas pilsētās ir diezgan plaši pieejamas bezmaksas publiskās labierīcības, savukārt Itālijā, Portugālē tās vairāk ir par maksu, bet lielākā skaitā nekā Latvijā.

NORA KALNAČA, skolotāja, dzīvo un strādā Rīgā: – Absolūti lielākajā daļā Rīgas sabiedrisko tuaļu ir jāmaksā, un tas nav nekas neparasts, jo šīs tualetes kādam ir jāuztur kārtībā. Maksāšanas veidi ir dažādi, piemēram, skaidrā naudā vai ar kodu, kas atrodams pirkuma čekā. Dažās iestādēs vai kafējnicās klientiem tualetes apmeklējums ir par brīvu. Ir normāli, ka iespējas tikt uz tualeti ir ierobežotas, jo cilvēki diemžēl ir nekārtīgi, kā arī šādi iestādes novērš varbūtību tajās tikt, piemēram, bezpajumtniekiem, pēc kuriem tualete bieži vien ir ne tikai jāiztīra, bet arī jādezinficē. Nesaskatu nekā īpaša tajā, ka par tualetes apmeklējumu jāmaksā ar karti. Ja mēs veikalā par pirkumu norēķināmies elektroniski, tad kāpēc ne arī tualetē?

AUSTRA SPRUDZĀNE, balveniete, pensionāre: – Balvu skvērā, manuprāt, ir laba sabiedriskā tualete – ir vieta, kur somu uzkarināt, kā arī paredzēta vieta, kur pieturēties invalīdam, kas man ir ļoti svarīgi. Pirms krietna laika piedzīvoju nepatīkamu atgadījumu šajā tualetē, kad izdzisa gaiss, kas darbojas uz kustību sensora. Toreiz pilnīgā tumsā pavadīju droši vien minūtes 15, līdz atkal ieslēdzās gaiss, kaut gan vicināju ar rokām, bet nekas nelīdzēja. Vīrs arī bija pārgaidījis un nesaprata, kur esmu tik ilgi palikusi. Šo tualeti apmeklēju arī nesen, bet šoreiz ar gaismu viss bija kārtībā. Tirdzniecības centra "Planēta" tualetē nav nācies būt, bet sanāk apmeklēt dažādas degvielas uzpildes stacijas un medicīnas iestāžu tualetes, jo bieži ar vīru esam ceļā. Piemēram, degvielas uzpildes stacijā Bērzkrogā, manā skatījumā, ir ļoti slikta tualete, – nav, kur pieturēties, pods ir zems, it kā būtu domāts bērniem, bezmaz vai jānāk līdzī otram cilvēkam, lai palīdzētu piecelties. Turklāt sliktos laikapstākļos vai ziemā grīda ir ārkārtīgi slidena un pārvietoties invalīdam ir bīstami. Nesen apmeklēju Rēzeknes poliklīnikas labierīcības, kas ir ļoti labas – pielāgotas invalīdiem un apriņķotas ar lokāmu rokturi, kas piestiprināts pie sienas, lai varētu pieturēties, gan apsēžoties, gan pieceļoties no poda. Savukārt Rīgā tualetes nācies apmeklēt tikai medicīnas iestādēs, piemēram, acu klīnikā man tualetes apmeklējums ir apgrūtināts, jo tur pods novietots ļoti augstu. Savukārt biotualete, kas paredzēta šoferiem, braucot no Madonas puses pirms Cesvaines, ir kārtīga, vienmēr ir tualetes papīrs, ērta lietošana. Apmeklēt maksas tualetes droši vien man būtu apgrūtināši, jo kredītkarti līdzī nenēsāju, bet skaidrā naudā konkrēto monētu var arī nebūt līdzī. Savukārt bezmaksas tualetes – arī diskutabls jautājums, jo labierīcībās ir svarīga tīrība un kārtība.

Foto - S.Gugāne

Bezmaksas sabiedriskā tualete Balvos. Tā atrodas skvērā, aiz strūklakas "Ūdensroze", pretī (pāri ceļam) atrodas veikals "top!". Tualetes novietojums, uzrunāto balveniešuprāt, ir ērts, jo pie veikala vai skvēra pusē ceļa malā var novietot auto, tuvumā atrodas bērnu rotaļu laukums un soliņi atpūtai. Tualete ir bezmaksas, bet ar ierobežotu darba laiku – tāpat to apmeklēt iespējams no plkst. 8.00 līdz 21.00. Iekšpusē pie durvīm piestiprināta plāksnīte ar avārijas dienesta tālruna numuru 64507010.

Fakti

- Kopš 2001.gada 19.novembris ir Pasaules tualetes diena.
- Pasaules tualetes organizācija* ir secinājusi, – ja visi pasaules iedzīvotāji pēc labierīcību apmeklēšanas rūpīgi nomazgātu rokas ar ziepēm, tad dažādu vīrusu un baktēriju izraisītās saslimšanas uz zemeslodes samazinātos par 40%.
- Latvijā higiēnas prasību ievērošanu uzrauga Veselības inspekcija, kas higiēnas prasību kontroli veic: ārstniecības iestādēs; izglītības iestādēs; dienesta viesnīcās; sociālās aprūpes institūcijās; kosmētiskajos kabinetos; frizētavās; publiskas lietošanas pirtīs; publiskas lietošanas peldbaseinos u.c. iestādēs, uzņēmumos un organizācijās, kas nodrošina pakalpojumu sniegšanu patērētājiem un ir paaugstināta riska objekti, jo to darbības vai izmantojamo iekārtu dēļ var izplatīties infekcijas slimības un rasties risks cilvēku veselībai.
- Par higiēnas prasību ievērošanu sanitārā mezgla telpās sabiedriskā iestādē atbild konkrētās iestādes, uzņēmuma īpašnieks vai vadība.
- Šobrīd Rīgā sabiedriskās tualetes ir 90 adresēs, no kurām ar maksājumu kartēm ir plānots apriņķot 17, kas atrodas vairāk sabiedriskās vietās un kur parasti problēmu ir visvairāk, bet kopumā publisko tuaļu lietošanas kultūra Rīgā ir zem jebkuras kritikas, atzīst Rīgas mērs Vilnis Ķirsis (JV).

*Pasaules tualetes organizācija (World Toilet Organization) līdz šim iestājušās 215 organizācijas no 57 pasaules valstīm ar mērķi – lai katram cilvēkam būtu pieejama sakopta un tīra tualete un lai labierīcību būtu pietiekamā daudzumā. Informācija par šo organizāciju un tās aktivitātēm skatāma interneta vietnē www.worldtoilet.org

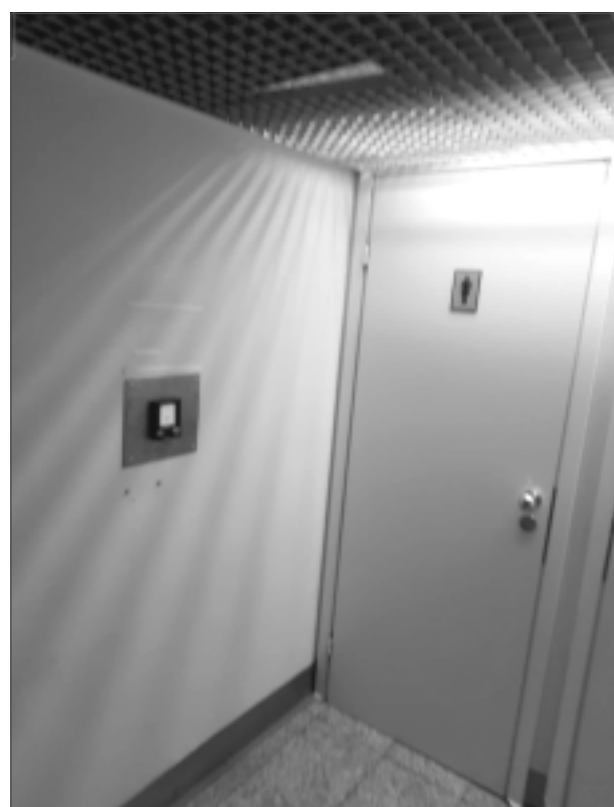

Foto - no personīgā arhīva

Tualete Rimi, "Barona centrs". Šī ir viena no sabiedriskajām tualetēm Rīgā, par kuras apmeklēšanu jāmaksā ar bankas karti un kas "Facebook.com" izsauca kāda lasītāja neapmierinātību. Acīmredzot pie šāda veida maksāšanas līdzekļa tuvākajā nākotnē būs jāpierod samērā ātri lielākajai daļai galvaspilsētas iedzīvotāju un viesu, jo jau šoruden Rīgā 17 tualetēs, kurās nav apkopēju-dežurantu, plānots uzstādīt maksājumu karšu (POS) termināļus un maksa par šo tuaļu apmeklēšanu plānota 50 centu apmērā.

Sabiedriskā tualete tirdzniecības centra "Planēta" telpās Balvos.

Uzraksts uz tās durvīm vēsta, ka apmeklējums maksā 20 centus, kā arī paskaidrots, kas jā dara, lai durvis varētu atvērt. Tāpat jāievēro lodziņa krāsa zem roktura: ja tas ir zaļš, naudu var mest un tualeti drīkst apmeklēt, ja sarkans – tualete aizņemta. To iespējams apmeklēt vienīgi tirdzniecības centra darba laikā.

Foto - S.Gugāne

Kampaņa bērnu aizsardzībai pret seksuālu izmantošanu

“Lasi starp rindiņām”

Novembra sākumā “Centrs Dardedze” kopā ar radošo komandu atklāja izglītojošu kampaņu “Lasi starp rindiņām”, kuras mērķis ir novērst bērnu seksuālu izmantošanu, izglītojot vecākus un plašāku sabiedrību.

Šī gada pirmajos sešos mēnešos no dzimumnoziedzumiem cietuši 184 bērni, un vairumā gadījumu (84%) bērns ir iepriekš pazinis pāridarītāju. Tāpat šogad pieaudzis pāridarījumu skaits bez fiziskas saskares ar bērnu, ar komunikācijas tehnoloģiju starpniecību, kā arī pornogrāfisku materiālu aprītes noteikumu pārkāpumi, liecina Valsts policijas sniegtā informācija. Tikmēr

starptautiskie pētījumi liecina, ka seksuālu izmantošanu piedzīvo vidēji katrs deviņais bērns, kas parāda milzīgu plaisu starp reģistrētajiem noziegumiem un reālo vardarbības apmēru.

“Visbriesmīgākā un iznīcinošākā ir klusēšana. Tajā nekas netiek risināts, bet ar katru mirkli, ar katru gadu smagums tikai samiltz arvien vairāk un smacē ne tikai tevi pašu, arī tuvos, apkārt esošos cilvēkus. Un vienīgā izeja ir sākt runāt – kaut vai sākotnēji izdejojot, izdziedot, izzīmējot, izspēlējot, izstaigājot, bet sākt runāt. Runāšana un problēmas risināšana palīdz atbrīvoties no sāpīgās pieredzes un dod iespēju sākt dzīvot pilnvērtīgu dzīvi,” liecina kampaņas vēstnese, aktrise un režisore Inga Tropa.

“Bērnu seksuāla izmantošana neatstāj vienaldzīgu nevienu. Taču šausmināšanās nevienam bērnam nepalīdz – palīdz mūsu aktīva rīcība. Šeit mēs esam radijuši telpu, kur atstāt savas emocijas un negatīvās pieredzes, patrenēt sevi prasmes pateikt ‘nē’ un norunāt nost mulsumu no neērtām tēmām. Mēs katrs varam rīkoties, lai bērnus pasargātu – mūsu aicinājums ir izstaigāt zināšanu platformu “Dardedzes” mājaslapā, uzzinot, no kādiem riskiem bērnus vajadzētu pasargāt un kā to darīt savā ikdienā,” skaidro “Centrs Dardedze” valdes locekle Agnese Sladzevska. Izglītojošā platforma pieejama mājaslapā www.centrsdardedze.lv.

Seksuālās vardarbības gadījumu skaits pieaug

Par to, ka seksuālās vardarbības gadījumu skaits pret bērniem pieaug, pieredzē dalās arī Balvu novada Sociālās pārvaldes Ģimenes atbalsta nodaļas vadītāja KRISTĪNE NOVIKA.

Sabiedrībā pieaug konfliktu un vardarbības gadījumu skaits, palielinās dažādi sociālie riski ģimenēs ar bērniem. Vardarbībai patīk klusums un tai nav noilguma. K. Novika informē, ka līdz 2023. gada 31. oktobrim Balvu novada Sociālajā pārvaldē sociālās rehabilitācijas pakalpojums no prettiesiskām darbībām cietušiem bērniem dzīvesvietā ir piešķirts 33 bērniem un institūcijā 25 bērniem (6 bērni kopā ar pavadošām personām), tostarp 4 bērniem, kuri cietuši no seksuālās vardarbības: “Sociālo darbu strādāju 14 gadus un diemžēl, ņemot vērā gadījumus no prakses, nākas secināt, ka seksuālās vardarbības gadījumu skaits pieaug. Bērni vienmēr par piedzīvo vardarbību vēlas dalīties ar pieaugušo, svarīgi bērnu uzklaut, neatraidīt un noticēt. Kā pirmais signāls vienmēr būs bērna izmaiņas uzvedībā, svarīgi to pamanīt un ar bērnu viņam saprotamā veidā runāt. Diemžēl, bet ir arī gadījumi, kad bērns no seksuālās vardarbības cieš ilgstoši un tikai pavisam nejauši vardarbība tiek atklāta. Veicot sarunas ar bērniem, pusaudžiem, viņi atklāj, ka ir palīdzējis dzirdētais izglītības iestādē par ķermeņa robežām, labajiem un sliktajiem pieskārieniem, kā arī par pieejamo kontaktinformāciju, kur var griezties zvanot un uzticēt piedzīvoto, ja tas nav iespējams ģimenē.

Seksuāla vardarbība pret bērnu var radīt ilgtermiņa sekas, kas nozīmīgi ietekmē bērna attīstību un sociālpsiholoģisko funkcionēšanu. Lai bērns varētu pārvarēt vardarbības radītās sekas, parasti ir nepieciešams saņemt specializētu psiholoģisku

un sociālu palīdzību, kas fokusēta ne tikai uz traumas pārstrādi, bet arī uz jaunu sociālo prasmju un iemaņu apgūšanu.”

Seksuālā vardarbība ir:

➤ Seksuālā vardarbība pret bērnu, arī bērna seksuāla izmantošana ir bērna iesaistīšana dažādās seksuālās darbībās, kas tiek veiktas, izmantojot manipulāciju vai lietojot varu, lai apmierinātu vardarbības veicēja seksuālās vēlmes. Seksuālā vardarbība var izpausties kā dzimumkontakts (izvarošana, incests vai erotizēta spēle), bērna ķermeņa aizskaršana, bērna privātuma pārkāpšana (novērošana), bērna pakļaušana pieaugušo seksualitātei (piemēram, dzimumakta veikšana bērna klātbūtnē, seksuālo piedzīvojumu stāstīšana), bērna seksuāla ekspluatācija, kā arī seksuāla izmantošana tiešsaistē. Visbiežāk seksuālās vardarbības veicējs ir bērnam zināms, pazīstams cilvēks – kāds no ģimenes locekļiem, kaimiņš, bērna vecāku draugs vai paziņa, bet var būt arī svešs cilvēks.

➤ Riska faktori upurim – bērns ar garīgās vai fiziskās veselības traucējumiem; bērns ar seksuālās vardarbības pieredzi; bērns, kurš pieradis bez ierunām pakļauties pieaugušajiem; nepieskatīts, neaprupēts bērns; bērns, kuram nav emocionāli tuvu attiecību ar ģimenes locekļiem.

➤ Riska faktori ģimenes vidē – ģimenes sociālā izolēšanās; palīdzības nepieņemšana; bieža dzīvesvietas maiņa; ģimene, kurā dažādu iemeslu dēļ bieži uzturas liels daudzums ģimenei nepiederušu cilvēku.

➤ Riska faktori sociālajā vidē – sociālo pakalpojumu neesamība vai nepieejamība; tiesībsargājošo iestāžu nekonsekvenca, strādājot ar seksuālās vardarbības gadījumiem; zināšanu trūkums sabiedrībā par vardarbības veidiem un to

Plakāts. Bērnu aizsardzībai pret seksuālo izmantošanu izveidoti dažādi plakāti ar motu “Lasi starp rindiņām”.

ietekmi uz bērna attīstību; aizspriedumi un mīti sabiedrībā par seksuālo vardarbību pret bērnu.

Meklējam atbildi

Vai sargā no ļauprātīgo zemnieku traktoriem?

“Vaduguns” saņēma vēstuli no Baltinavas pagasta zemnieka IMANTA BLEIDELA. Viņš sūdzas par transporta līdzekļu svara ierobežojošām zīmēm uz ceļa Baltinava–Abriņas.

“Baltinavas pagastā tika pārbūvēts autoceļš Baltinava–Abriņas 1,88 kilometru garumā par kopējām izmaksām 100 657,86 eiro. Un tieši šim ceļam pašlaik ir uzstādītas svara ierobežojošās zīmes 3,5 tonnas, kā rezultātā manai saimniecībai ir ierobežota saimnieciskā darbība.

Par ierobežojumiem interesējos Baltinavas pagastā. Saņēmu atbildi, ka, reaģējot uz iedzīvotāja mutisko (zvana) sūdzību par smagās tehnikas braukšanu pa ceļu, tika pieņemts lēmums par satiksmes ierobežošanu, un Balvu novada atbildīgās amatpersonas izdeva rīkojumu par satiksmes ierobežošanu.

Lūgums noskaidrot, kādi kritēriji ir noteikti pašvaldības saistošajos noteikumos transporta svara ierobežojošo ceļa zīmju uzstādīšanai? Saprotams, ka ceļus ir jāsargā no ļauprātīgo zemnieku traktoriem pavasara šķīdoņa laikā, bet tagad, rudenī, šāds ierobežojums ir nesaprotams. Turklāt tas ir ceļš, kas pārbūvēts, lai sekmētu saimniecisko darbību visos gadalaikos.”

Novada domes priekšsēdētāja vietniece SANDRA KAPTEINE: “Ja runā par pašvaldības ceļu sargāšanu, tad mēs skatāmies pēc situācijas. Tas var būt gan pavasara, gan rudens periodā, kad notiek intensīva nokrišņu nolišana. Ja nokrišņu ir daudz un redzams, ka ceļa virsma ļoti izšķīst, izpilddirektors uzreiz var izdot rīkojumu par satiksmes ierobežošanu. Ja ir sauss laiks, tad pašvaldībai nav iebildumu, ja vietējie – gan zemnieki, gan citi iedzīvotāji – izmanto ceļu. Pašvaldība ļoti

seko tam līdzī, ar kādu tehniku pārlietu mitrajā laikā pārvietojas pa ceļiem, lai netiktu izšķaidīta ceļa virskārta, ko pēc tam nav iespējams vai ir ļoti grūti atjaunot. Ceļa virsma mums tiešām jāsargā.”

Novada pašvaldības izpilddirektora vietnieks nekustamā īpašuma jautājumos JĀNIS BUBNOVS: “Atbildot uz jautājumu, kādi kritēriji ir noteikti pašvaldības saistošajos noteikumos transporta svara ierobežojošo ceļa zīmju uzstādīšanai, atbildu, – nē, šādu saistošo noteikumu, kas regulētu konkrētus kritērijus transporta masas ierobežošanai uz pašvaldības ceļiem, nav. Pagastu pārvaldnieki skatās faktisko situāciju, kāda tā ir uz konkrētā ceļa, un iesniedz šo ceļu sarakstu Tehniskajai nodaļai un rīkojuma izdošanai izpilddirektoriem. Masas ierobežojumus skatās katrs pagasta pārvaldnieks, vai tās ir 3,5, vai 10 tonnas pēc ceļa tehniskā stāvokļa, kādu kravnesību ceļš var panest pārlietu mitrā laika periodā. Regulējums ir līdzīgs kā valsts ceļiem.”

Savukārt Baltinavas pagasta pārvaldes vadītāja SARMĪTE TABORE iepriekš teikto papildināja, sakot: “Jā, rīkojumu par ierobežojošo zīmju uzstādīšanu izdod pašvaldības izpilddirektors, bet ceļu sarakstu iesniedz pagastu pārvaldnieki. Transporta masas ierobežojošās zīmes uz ceļa Baltinava–

Pašvaldības ceļš rudenī. Ceļš Baltinava–Abriņas, kur novembrī tika noteikti transporta kravu smaguma ierobežojumi.

Abriņas uzstādītas aptuveni pirms divām nedēļām, kad uzkrita sniegs un ceļš kļuva nepiemērots braukšanai ar lieljaudas tehniku. Tas attiecas gan uz mežiniekiem, kas izved no mežiem kokus, gan zemniekiem. Tas notiek gan pavasarī, gan rudenī. Zemnieks droši vien gribēja apart tīrumus. Es viņam piedāvāju risinājumu, lai uzraksta iesniegumu, un iedosim atļauju, lai viņš var braukt ar savu traktoru apart tīrumu un atgriezties. Bet viņš pastāv pie sava. Rīkojums par aizlieguma zīmēm izdots līdz 30. novembrim. Ceļa Baltinava–Abriņas segums ir atjaunots no LADa projekta naudas. Diez vai tik drīz būs vēl kāda nauda, lai labotu šo ceļu. Tādēļ tas jāsargā.”

Lappusi sagatavoja I. Zinkovska

Kāds ir mums dotais īpašais uzdevums?

Ekumeniskajā dievkalpojumā Balvu katoļu draudzes prāvests Guntis Brūvers, pieminot kritušos karavīrus, atgādināja, ka novembris vienmēr iesākas ar Visu Svēto svētkiem, lūdzoties par mirušajiem: "Mani personīgi uzrunā Svētie, kurus mēs godinām. Ir kaut kas tāds, ko mēs vienmēr varam paņemt sev. Svētais Džons Henrijs Nūmens, kļūstot par kardinālu, savulaik rakstīja, ka Dievs viņam uzticējis darbu, ko Viņš nav uzticējis citiem: "Es darišu Viņa darbu, ja pildīšu baušļus un sekošu savam aicinājumam." Katram jāuzdod sev jautājums, – vai mēs pa istam, no sirds ticam, ka Dievs arī mums ir devis kādu īpašu uzdevumu?"

Luterāņu draudzes mācītājs Mārtiņš Vaickovskis atklāja, ka kāds viņam uzdevis jautājumu – Lāčplēša diena ir svētku vai piemiņas diena? Mācītājs atzina, ka viņš uzreiz nospriedis, ka svētku diena: "Mums, latviešu mentalitātē, piemīt īpašība atcerēties vēsturi. Skaidrs, ka šī ir svētku diena. Pirms britiņa stāstīju par Dāvidu, kurš cīnījās ar filistiešu milzi Goliātu. Zīmīgi, ka šis stāsts sasaucas ar Lāčplēša dienu. Nekas nav mainījies arī šodien – mēs esam stipri savā garā tāpat kā Dāvids, tomēr, ja Dievs mums nenāk palīgā, tad itin ne nieka nevaram. Katrai tautai ir savi varoņi stāsti. Mums tas ir Lāčplēsis, kurš uzvarēja melno bruņinieku. Arī mums dzīvē tumsas spēki, ko saucam par grēku, ir jāuzvar."

Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs, uzrunājot klātesošos pie tautā sauktā Staņislava pieminēkļa, citēja kāda jaunieša pārdomas: "Mans varonis ir mans tētis. Viņš rūpējās par mani, māca man strādāt ar tehniku. Domā par to, lai mana dzīve būtu vieglāka nekā viņa. Tētis uzklau, kad man ir skumji, dāvā man dāvanas. Viņš ir varonis, jo mani saprot. Mana mamma ir varonis, jo uztraucas par mani, palīdz man. Mana mamma vienmēr sagaida ar siltām pusdienām un vakariņām mājās, ar kārtīgām istabām. Viņa visus darbus izdara laikus, lai vakarā varētu pabūt kopā ar ģimeni. Viņa paspēj sakopt mājas lopus, sagatavot ēdienu, sakopt dārzu, pieskatīt mazo brālīti un vadīt savu biznesu." Pateicos ikkatram no jums, ka jūs esat Latvijas varoņi. Lai Dievs svētī Latviju!"

Pēc Ekumeniskā dievkalpojuma. 2023.gada 11.novembris Ziemeļlatgales vēstures lappusēs ieies ar faktu, ka pie mums ciemojās Ukrainas draugi, kuri šobrīd aizstāv visu Eiropu.

Foto - E.Gabranovs

Apģūst latviešu tradīcijas

Katram savs Mārtingailis

Balvu Novada muzejā bērni var ne tikai iepazīt dzimtās vietas vēsturi, bet vairāk uzzināt arī par dažādām mūsu tautas tradīcijām un svētkiem. Tuvojoties Mārtingaiņai, muzejs pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņus aicināja apģūt šiem svētkiem raksturīgās izdarības, ko piekopa mūsu senči, kā arī savām rokām no otrreiz izmantojamiem materiāliem izgatavot katram savu Mārtingaiņu simbolu – gaili.

8.novembrī uzzināt par Mārtingaiņu paražām uz novada muzeju devās Balvu pirmsskolas izglītības iestādes (PII) "Pīlādžītis" audzēkņi, kurus laipni sagaidīja viena no muzeja jaunākajām darbiniecēm MĀRA BĒRZIŅA. Viņa palīdzēja bērniem no dažādiem otrreiz pārstrādājamiem materiāliem izgatavot Mārtingaiņu gailiņus, bet vēlāk kopā ar pīlādžēniem iesaistījās tradicionālajās senlatviešu rotaļās.

Ar pašrocīgi uzmeistaroto Mārtingaiņu gailīti ļoti lepojas piecgadīgais Rinalds, kurš Balvu Novada muzejā ciemojās pirmo reizi: "Šeit uzzināju, ka Mārtingaiņu simbols ir gailītis. Ļoti patika arī rotaļas, bet visvairāk tā, kurā, sadalījušies komandās, ar karoti cēlām kartupeļus un sacentāties, kurš to izdarīs ātrāk."

Savukārt mazajai Emilijai šis bija otrais muzeja apmeklējums, un meitene par to ļoti priecājās. Visvairāk viņu sajūsmīnāja iespēja parotaļāties un sacensties ar saviem grupiņas draugiem. Emilija sprieda, ka šī noteikti nebūs pēdējā reize, kad viņa iegriezīsies Balvu Novada muzejā, jo šeit ir interesanti.

Balvu Novada muzeja darbiniece Māra Bērziņa atklāja, ka nodarbības tēma bija veltīta Mārtingaiņai un senlatviešu tradīcijām: "Pastāstīju, kas ir Mārtingaiņa, ko tajā dara. Tā kā, svētkus svinot, vispirms jāizrotā istaba, izgatavojām Mārtingaiņu rotājumus – gailiņus. Būtiski, ka izmantojam otrreiz pārstrādājamus materiālus – tualetes papīra kartona rullīšus un sagrieztu reklāmas bukletu sloksnītes. Minējām arī mīklas, jo arī tā ir šo svētku tradīcija." Māra pastāstīja, ka līdz trešdienai pirmssvētku aktivitātēs muzejā jau paguvuši piedalīties Baltinavas bērnodārza, Balvu PII "Pīlādžītis" un "Sienāzītis", kā arī Kubulu bērnodārza audzēkņi. "Pati šodien ciemojos arī Bērzkalnē, jo tur ir tikai seši pirmsskolas vecuma bērniņi," pastāstīja muzeja darbiniece, piebilstot, ka jaunajai paaudzei jāpāņina senlatviešu tradīcijas, nevis jāsvin Halovīns. Māra priecājās, ka pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņi diezgan labi prot pastāstīt, kas ir Mārtingaiņa: "Bērnodārzos par to stāsta, viņi pārģērbjas un iet ķekātās. Viņi zina par šiem svētkiem. Protams, vecāki bērni zina vairāk nekā mazākie, bet to, ka Mārtingaiņai iet ķekātās un gailis ir šo svētku simbols, prot pateikt lielākā daļa bērnu." Māra atklāja, ka, tuvojoties valsts svētkiem, muzejā notiks arī dažādas interaktīvas bērnu

Senlatviešu tradīciju turpinātāji. Īsi pirms Mārtingaiņu muzejā ciemojās PII "Pīlādžītis" bērni, kuri pēc nodarbības bija ne vien vairāk uzzinājuši par Mārtingaiņu tradīcijām, bet izgatavojuši arī katrs savu svētku simbolu – gailīti.

aktivitātes par patriotiskām tēmām.

Savukārt Balvu Novada muzeja vadītāja IVETA SUPE ir gandarīta, ka jauni kadri iestādes darbā ienes jaunas vēsmas. Pateicoties M.Bērziņas uzrakstītajam projektam, aizvadītajā vasarā muzejā norisinājās bērnu vasaras nometne, kurā mazie balvenieši iepazīna savas pilsētas un muižas vēsturi, dažādas tradīcijas, devās pārgājienā pa pilsētu, salīdzinot tagadējos skatus ar senās fotogrāfijas redzamajiem, iesaistījās radošajās darbnīcās, iemēģināja šaušanu ar loku, krāsoja papīra lelles, bet noslēgumā ciemojās "Arnītas labsajūtu darbnīcā", kur iepazīna augus un to īpašības, kā arī senās pirts tradīcijas. "Esam iesaistījušies arī biedrības "Ritineitis" projektā ar aktivitāti "Nepērc, radi pats Balvos", kurā popularizēsim kultūras mantojumu, kā arī ilgtspējīgu dzīvesveidu, izgatavojot jaunus mantas no vienreiz jau izmantotiem materiāliem. Mācīsimies,

kā neradīt jaunus atkritumus. Darināsim lupatu deķiņus, iefilcētas ziepes, kā arī nodarbosimies ar dekupāžu, piešķirot jaunu dzīvi veciem traukiem un citiem mājsaimniecības priekšmetiem. Aktivitātes notiks trīs sestdienas, sākot ar pēdējo novembra sestdienu, pēc tam 2. un 9.decembrī. Tajās varēs piedalīties visu vecumu iedzīvotāji," pastāstīja M.Bērziņa.

Uzziņai

Latvieši Mārtingaiņu dienu uzskata par rudens beigu un ziemas sākumu. Līdz šai dienai jāpabeidz visi rudens darbi, jānokuļ labība, jāapar zeme. Zeme dodas atpūtā. Ja to traucē arot, tad nākamā gadā nav gaidāma laba raža. Mārtingaiņu diena saistās arī ar veļu laika beigām. Mēdz teikt, ka Mārtingaiņa atver ziemai vārtus.

Apsveikumi

Tu dzimusi starp rudens bērniem,
To dzīvei rudens krāsas klāt,
Un rudens vēju dotās dziesmas
Tev savā mūžā izdziedāt.

Mīļi sveicam **Valiju Kravali** dzīves jubilejā!
Savu dzīves ceļu ejot, lai spēks Tev nepazūd.
Kad plecus nospiež dzīves smagums, lai sirds
Tev prieku jūt!

Zina S., Alla, Nora, Anna O., Irēna, Māra,
Genādijs, Gatis, Aldis, Māris

Šodien ir Tava, vienīgi Tava diena,
Dzīvei kā upei vēl dažāds tecējums būs.
Ziedu, mežu un ūdeņu pieskārienu
saglabā vienmēr,

Tad dvēsele, paliekot jauna,
Ziedošus spārnus no gadu skrējiena gūs.

Gadu un atmiņu takas minot, sveicam mūsu bijušo
kolēģi **Elzu Galēju** nozīmīgajā jubilejā!
Vēlam možu garu, labu veselību un veiksmi
nākamajiem dzīves gadiem!

Margarita, Anna, Alla B., Daina B.,
Alla S., Tatjana, Daina L., Anda

Piedāvā darbu

Gulbenes novada pašvaldība (reģ. Nr.90009116327) atkārtoti aicina pieteikties darbā uz GULBENES NOVADA PAŠVALDĪBAS ADMINISTRĀCIJAS ATTĪSTĪBAS UN IEPIRKUMU NODAĻAS TERITORIJAS PLĀNOTĀJA (profesijas kods 2164 01) AMATU uz nenoteiktu laiku.

Gulbenes novada pašvaldība piedāvā:

- iespēju strādāt dinamiskā, draudzīgā un uz attīstību vērsta kolektīvā;
- radošu un atbildīgu pilnas slodzes darbu ar iespēju pilnveidot savu profesionālo pieredzi;
- nelaiemes gadījumu apdrošināšanu;
- iespēju iegūt veselības apdrošināšanu;
- Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atbildības likumā noteiktās sociālās garantijas;
- mēnešalgu, sākot no **EUR 1098** (48.saime, III limenis, 9.mēnešalgu grupa, 3.kategorija) pirms nodokļu nomaksas līdz **EUR 1311** (48.saime, III limenis, 9.mēnešalgu grupa, 3.kategorija) pirms nodokļu nomaksas.

Ar Gulbenes novada pašvaldības administrācijas Attīstības un iepirkumu nodaļas teritorijas plānotāja amata sludinājumā minētajām prasībām un galvenajiem amata pienākumiem var iepazīties Gulbenes novada pašvaldības mājaslapā www.gulbene.lv.

Amata pretendentiem pieteikumam nepieciešamie dokumenti jāiesniedz līdz **2023.gada 27.novembra plkst. 17.00.**

Pārdod

Pārdod ziemas riepas ar lietiemiem diskjiem 195/60 R15.
Tālr. 26354661.

Skaldīta malka. Cena 40 EUR/berkubā.
Pieņemas apjoms līdz 7 berkubiem.
Ir sausā. Tālr. 25543700.

Pārdod sausu, skaldītu malku.
Tālr. 29166439.

Pārdod krāmētu, skaldītu malku (arī pussausa) ar piegādi.
Tālr. 25442582.

Pārdod malkas zāģi bez elektromotora ar 20 metru kabeli.
50 eiro. Atdod vecos koka logus –30 gab. Tālr. 25532215.

Pārdod lopbarībai: burkānus, kartupeļus, graudus, cukurbietes, runkuļus.
Ruļļos: skābsienu, sienu, salmus. Ar piegādi.
Tālr. 25442582.

Pārdod kviešu, rudzus.
Tālr. 28700211.

Paziņojums

Notiks pirmās ledzīvotāju padomju vēlēšanas

Baltinavas, Briežuciema, Krišjāņu, Susāju, Vecumu pagastu un Viļakas pilsētas pārvaldes sasauca iedzīvotāju kopsapulces, kuru laikā tiks ievēlētas pagastu un pilsētas Iedzīvotāju padomes. Aicinām būt aktīviem pagastu un Viļakas pilsētas iedzīvotājiem, jo vēlēšanas var notikt, ja tajās piedalās 5% no pagastā vai pilsētā deklarētajiem iedzīvotājiem. Šajās kopsapulcēs iedzīvotāji var izvirzīt arī savus kandidātus.

KOPSAULCES NOTIKS:

● SUSĀJU PAGASTĀ 9.decembrī plkst. 9.00 Viļakas pilsētas bibliotēkā

Susāju pagasta kandidātu saraksts Susāju pagasta Iedzīvotāju padomei:

- ✓ Modris Nikolajevs
- ✓ Vilnis Jakovļevs
- ✓ Ainārs Tūcis
- ✓ Gvido Gajevskis
- ✓ Jānis Sprukuls

● BRIEŽUCIEMA PAGASTĀ 13.decembrī plkst. 16.00 Briežuciema tautas namā

Briežuciema pagasta kandidātu saraksts Briežuciema pagasta Iedzīvotāju padomei:

- ✓ Helēna Ločmele
- ✓ Laima Ločmele
- ✓ Ikaris Supe
- ✓ Līga Pundure
- ✓ Reinis Apars

● KRIŠJĀNU PAGASTĀ 14.decembrī plkst. 17.00 Krišjāņu tautas namā

Krišjāņu pagasta kandidātu saraksts Krišjāņu pagasta Iedzīvotāju padomei:

- ✓ Ilona Stepāne
- ✓ Ērika Pujāte
- ✓ Inita Strelča
- ✓ Sanita Korkla
- ✓ Andis Kašs

● VIĻAKAS PILSĒTĀ 14.decembrī plkst. 18.00 Viļakas pilsētas pārvaldes sēžu zālē (Abrenes ielā 26)

Viļakas pilsētas kandidātu saraksts Viļakas pilsētas Iedzīvotāju padomei:

- ✓ Santa Šmite
- ✓ Anita Kampernova
- ✓ Sanita Lele
- ✓ Inga Orlovska
- ✓ Jolanta Vrubļevska
- ✓ Valters Aleksāns
- ✓ Einārs Ivanovskis
- ✓ Nataļja Dmitrijeva
- ✓ Aldis Prancāns
- ✓ Zemfira Kozlovskā

● VECUMU PAGASTĀ 16.decembrī plkst. 10.00 Borisovas tautas namā

Vecumu pagasta kandidātu saraksts Vecumu pagasta Iedzīvotāju padomei:

- ✓ Ligija Logina
- ✓ Silvija Gorbačova
- ✓ Alberts Draviņš
- ✓ Inga Kokoreviča
- ✓ Aija Locāne

● BALTINAVAS PAGASTĀ 15.decembrī plkst. 15.00 Baltinavas kultūras nama foajē telpā

Baltinavas pagasta kandidātu saraksts Baltinavas Iedzīvotāju padomei:

- ✓ Sandris Ločmelis
- ✓ Artūrs Buklovskis
- ✓ Agita Zelča
- ✓ Marija Bukša
- ✓ Valentīna Daukste
- ✓ Velta Mītke
- ✓ Dagnis Keišs
- ✓ Marija Skaba
- ✓ Silvija Buklovskā
- ✓ Sonora Logina

Pārējos pagastos, kuros tika iesniegts pietiekams dalībnieku skaits darbam Iedzīvotāju padomēs, iedzīvotāju kopsapulces tiks organizētas janvārī.

Pērk

Z.s "Strautiņi" iepērk mājlopus.
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

Pērk cirsma un meža ipašumus.
Tālr. 29386009.

Pērku mežu, lauksaimniecības zemi.
Tālr. 29386009.

Dažādi

Vēlos irēt 2-istabu dzīvokli Balvos.
Tālr. 29992227.

Divi kaķēni meklē saimniekus.
Māte – britu kaķene.
Tālr. 26559817.

SIA "RENEM" iepērk jaunlopus, liellopus, aitas, piena teliņus.
Elektroniskie svāri. Augstas cenas. Samaksa – pārskaitījums vai skaidra nauda.
Tālr. 26447663.

IEPĒRK MĀJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVĀRI
tel. 27777733
www.galasparrade.lv

Līdzjūtības

Bet pie tevis es palieku vienmēr,
Tu mani turi pie manas labās rokas.

(Ps.73: 23)

Kad negaidīti uz mūžu jāatvadās no **JURA JEVDOKIMOVA**, mūsu patiesa līdzjūtība sievai **Rutai, bērniem ar ģimenēm un pārējiem tuviniekiem.**
Viļakas ev. lut. draudze un mācītājs

Paliek balta ziedu taka,
Rudens zelts zem kājām bērs,
Un no dziļās laimes akas
Pasmelts tik, cik atvēlēts.

(M.Jansone)

Skumju un atvadu brīdī mūsu patiesa līdzjūtība **sievai Rutai ar ģimeni, vīru, tēvu, vectēvu JURI JEVDOKIMOVU** mūžības ceļā pavadot.
Bijušie kaimiņi: Pavlovi, Kamini, Kokoreviči, Locāni, Borisovi, Ivanovi

Salta rīta tu aizgāji projām klusi
Tāda mīļa, balta, zem gadu nastas nogurusi.

(A.Grava)

Izsakām līdzjūtību **Žanim Pērkonam ar ģimeni**, pavadot **MĀMIŅU** mūžības ceļā.
Brūveru ģimene, Margarita Stradiņa

Paliek balta ziedu taka,
Rudens zelts zem kājām bērs,
Un no zemes dziļās akas
Pasmelts tik, cik atvēlēts.

Kad klusajā mūžības ceļā negaidīti devusies SIA "Žiguru MRS" mūsu bijusī darba kolēģe **SILVIJA BARINOVA**, izsakām visdziļāko līdzjūtību **vīram, meitām, mazzbērniem un pārējiem tuviniekiem.**
Skumstam kopā – Jevgenija Bukovska, Gaļina Kokoreviča, Edita Kokoreviča

Gaiša ceļa sargātāja
Tu mums bijī, māmuliņ,
Nu tev pārklāj kapu priede
Vēsu smilšu paladziņ'.
Lai katras austošās dienas klusums dod mieru, spēku, izturību **Sandai Barinovai un tuviniekiem**, pavadot mūžībā **MĀMULĪTI**.
1.iecejas kaimiņi Ezera ielā 28

Tev neziedēs vairs vizbulītes pirmās,
Ne meža rozēs savus ziedus vērs.
Pār tevi šalkos egles sirmās,
Un kapa bērzi zelta lapas bērns.
Izsakām klusu un patiesu līdzjūtību **tuviniekiem, SILVIJU BARINOVU** pavadot mūžības ceļā.
Bijušie Žiguru mežniecības darba kolēģi

Saņem labā Zemes māte,
Vienu sirmu māmuliņi,
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm.
Izsakām līdzjūtību **Gunas Volkovas ģimenei un tuviniekiem, MĀTI** mūžībā pavadot.
Viduču pamatskolas Žiguru PII "Lācēni"

Indekss 3004

Vaduguns
IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X

Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem atbild to autors.

REKLĀMA, SLUDINĀJUMI
D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVŠ - T. 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA - T. 26707934;
I.ZINKOVSKA - T. 28319682; A.SOCKA - T. 29378903;
M.SPRUDŽĀNE - T. 27832538; I.TUŠINSKA - T. 27145837;
A.LOČMELIS - T. 26665086. KOREKTORE – S.GUGĀNE
GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRSANOVŠ - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv

Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns", R.KACĒNS
Iespiests SIA "Latgales Druka", Rēzeknē, Baznīcas 28
TIRĀŽA - 2180

Īsumā

Piedalās zīmējumu konkursā

Latgales plānošanas reģiona zīmējumu konkursā "Piedzīvojums sapņu zemē", kurā piedalījās bērni ar funkcionāliem traucējumiem, tika saņemti 25 bērnu zīmējumi. No tiem izvēlējās 13 zīmējumus, ko izmantos nākamā gada kalendāra dizainā. Vāku rotās Ivo (Dienas aprūpes centrs Beņislavā) zīmējums, marta mēnesim izvēlēts Alinas (Balvu novada Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs Balvos) zīmējums, novembrim – Renāra (Dienas aprūpes centrs Beņislavā) zīmējums.

Alinas zīmējums.

Lasīs grāmatas un darbosies

Novembrī Tilžas bibliotēkā, kā stāsta bibliotēkas vadītāja Ilze Pugača, notiks vairāki pasākumi. Atzīmējot 18.novembri – Latvijas Republikas proklamēšanas dienu, būs skatāma literatūras izstāde, kas ikvienam atgādinās vēsturiskos notikumus. No 13. līdz 17.novembrim notiks Ziemeļvalstu literatūras nedēļa, šī gada temats ir "Ziemassvētki Ziemeļvalstīs". "Kopīgi lasīsim grāmatas un darbosimies praktiski. 16.novembrī Tilžas pirmsskolas grupiņas bērniem būs nodarbība par grāmatu "Pazu-dušais miedziņš", kā arī apbalvosim astoņus pirmsskolas lasīšanas ekspertus, kuri piedalījās Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā," atklāj I.Pugača.

Mārtiņi – ziemas sākums

Bērzpils bibliotēkā skatāma tematiskā izstāde "Mārtiņdiena", kas sniedz informāciju par Mārtiņdiena tradīcijām, ticējumiem, rotaļām un ēdieniem. "Mēs esam latvieši un kā nācijai mums ir svarīgi zināt savas valsts svētkus, tradīcijas, gadskārtas. Kas tad ir Mārtiņi? Mārtiņi iezīmē rudens beigas un ziemas sākumu, kad pabeidz darīt visus zemes darbus. Ja pēc Mārtiņiem zemi vēl ar, tad nākamajā gadā nav gaidāma nekāda raža, jo zemes atpūtu traucēt vairs nevar – tā vēsta kāds no Mārtiņdiena ticējumiem. Un vēl, – ja Mārtiņdiena ir miglaina, tad ziema būs silta," teic bibliotēkas vadītāja Anna Kriviša.

Mārtiņdiena priekšvakarā Bērzpils bibliotēkā ciemojās Bērzpils pamatskolas piecgadnieki un sešgadnieki kopā ar audzinātāju Velgu un auklīti Ainu. "Viņiem bibliotēkā ļoti patika. Bērni izkrāsoja maskas, minēja mīklas, no burtiņiem salika vārdus par Mārtiņdienu, kopā skaitījām tautasdziesmas," atklāj A.Kriviša.

Izstāde Skujetnieku bibliotēkā

Katram dzīves brīdim piemērota somiņa

Neparasta, bet skaista un interesanta izstāde šoruden pulcēja Skujetnieku bibliotēkas apmeklētājus. Viņiem bija dota iespēja aplūkot sieviešu rokassomiņas.

Dāmu rokassomiņu izstāde saucas gluži tāpat kā amerikāņu modes un stila žurnālistes Tišas Džetas grāmata – "Vienmēr šika". Izstādes tapšanu iedvesmoja arī grāmatas par modes mākslinieci Koko Šaneli ("Koko. Mīlestības smarža") un modes mākslinieku Kristiānu Dioru ("Paldies, mesjē Dior!"). Skujetnieku bibliotēkas vadītāja VALDA ŠMAGRE atklāj, ka dažreiz gadās, ka ideja kādai izstādei uzrodas nejauši un pēkšņi: "Tā gadījās arī ar šo izstādi, kad vienlaikus bibliotēku apmeklēja vairākas lietotājas, un savas somiņas novietoja uz divāna lasītavas zonā. Kāda no dāmām iesaucās, ka te jau īsta somiņu izstāde, un maisam gals bija vaļā! Idejas un piedāvājumi bira viens pēc otra. Diemžēl telpas neļāva izstādīt visu gribētāju kolekcijas – Ināras, Tamāras, Vivitas un Lidijas aksesuāri pirmie atrada vietu izstādē. Kopumā izstādē aplūkojamas 28 somiņas – gan pavisam mazi klačiņi koncertiem un izrādēm, gan palielas lietišķās somas. Mēs esam dažādas, arī dzīve ir dažāda, un katram šādam brīdim ir piemērota somiņa. Gandrīz katrai no tām ir savs īpašais stāsts – kur tā iegādāta, kādus notikumus piedzīvojusi, ir bijusi pazaudēta, bet tomēr laimīgi atrasta utt. Katra izstādes varone ir pelnījusi, lai par to uzrakstītu stāstu."

Somiņas. Izstāde tika uzlikta tā, lai apmeklētāji varētu paņemt rokās somiņas, apčamdīt, izpētīt iekšpusi. Tas bija ļoti vērtīgi, jo iepriecināja ikvienu bibliotēkas apmeklētāju.

Iedvesmas avoti. Grāmatas ar saviem stāstiem iedvesmoja un atklāj iepriekš nezinātu pasauli.

Kāda ir somiņu nozīme? Izstādes noslēgumā bibliotēkā bija kopīga tējas dzeršana un pārrunas par to, ko katrai nozīmē somiņas un vai bez tām varētu dzīvot. Sarunas radija gan jautrus mirkļus, gan pārdomas par dzīves vērtībām. Un, kā teic bibliotēkas vadītāja, ne tikai materiālajām vērtībām.

Konference lauksaimniekiem

Par prasmēm un veiksmīgiem uzņēmējiem laukos

8.novembrī notika tiešsaistes konference "Kādas prasmes vada veiksmīgu uzņēmēju laukos?", ko rīkoja Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC) sadarbībā ar Jauno zemnieku klubu (JZK).

Konferencē skaidroja, ar kādiem izaicinājumiem un riskiem saskaras jaunie uzņēmēji laukos, kādas prasmes ir nepieciešamas, runāja par mākslīgā intelekta iespējām biznesā u.c. Tiešsaistes konferenci atklāja zemkopības ministrs ARMANDS KRAUZE, uzsverot, ka vienmēr ir uzskatījis, ka jaunie zemnieki un lauksaimnieki ir tie, kuri virza uz priekšu lauksaimniecības nozari: "Jauns un traks (nepieredzējis) ir tas, kurš var ienest jaunas idejas." Kā būtisku priekšnoteikumu nozares attīstībā viņš minēja paaudžu nomaiņu lauksaimniecībā, aicinot palikt laukos tos jauniešus, kuri vēl domā, vai iet vecāku un savu senču pēdās. Mūsdienās, kā atzina zemkopības ministrs, var ļoti moderni strādāt un dzīvot, nedzīvojot pilsētā, baudīt to, ko dod lauku teritorijas, baudīt tēvu un vectēvu ieguldīto darbu saimniecībā un dzīvot tikpat moderni, kā dzīvo cilvēki ne tikai Rīgā, bet arī Eiropas labākajās metropolēs.

Kooperatīvās sabiedrības "Latvijas Liellops" valdes priekšsēdētāja ALMA BĒRZIŅA skaidroja, kā karjeras attīstībā izmantot personiskos un uzņēmuma ražošanas resursus. "Kas neriskē, tas neīsteno savu potenciālu," atzina A.Bērziņa, piebilstot, ka nevajag baidīties pieņemt lēmumus. Viņa uzsvēra, ka dzīve ārpus komforta zonas rada attīstību un

izaugsmi, par ko pārliecinājusies savā darbībā, jo pēc dabas ir cilvēks, kuram patīk miers un klusums, bet ik dienu ir jākomunicē ar citiem cilvēkiem. A.Bērziņa pārstāv kooperatīvu, kurā ir apvienojušās 13 saimniecības. Izvirzot mērķus, kā viņa atzina, ir svarīgi apzināties, kādi resursi jau ir pieejami un kādi vēl jāiegūst. "Mācīes, darot citiem, un, kad iemācīes, – dari sev!" atgādināja kooperatīvās sabiedrības valdes priekšsēdētāja. Lauksaimniekiem viņa vēlēja neaizmirst, ka katrs esam tikai cilvēks, ka ir jāvēlta laiks arī sev un atpūtai.

LLKC valdes priekšsēdētājs MĀRTIŅŠ CIMERMANIS uzsvēra, ka lielākais izaicinājums, ar ko saskarsies nozares pārstāvji, būs gatavība pārmaiņām, piebilstot, ka lauksaimniekiem jādomā par apdrošināšanu, par jaunām ūdens apmaiņas un pārdošanas sistēmām. Jaunajiem lauksaimniekiem, kā atzina M.Cimermanis, jābūt zinošiem daudzās jomās, jo lauksaimniecībā strauji ienāk robotizācija, nākotnē mācīšanās būs nepārtraukta lieta: "Vajadzēs mācīties un sadarboties. Esmu pārliecināts, ka veiksmīgiem pieder pasaule!"

Fotogrāfe un lauksaimniece ANTRA OŠA no Barkavas pagasta stāstīja par to, kā atgriešanās dzimtajā vietā iedvesmoja diviem atšķirīgiem biznesa veidiem. Jaunā uzņēmēja nodarbojas ar fotografēšanu un cidoniju audzēšanu. Fotografēšana no hobbija pārauga par biznesu. Jauniete vispirms sāka sniegt fotogrāfa pakalpojumus Rīgā, tad reģionā un izbraukumos pa visu Latviju. Cidonijas audzē 7,7 ha, apsaimnieko platības bioloģiski, jo uzskata, ka cidonijas nav tā

Sandra Eimane. LLKC Lauku attīstības nodaļas projektu vadītāja atzina: "Pašreizējā situācija ne vien Latvijā, bet arī pasaulē ir gana

izaicinoša. Tādēļ šogad vēlamies iedrošināt jauniešus un jaunienācējus laukos nenobīties no savas biznesa ieceres īstenošanas." S.Eimane atklāja, ka Eiropas Savienībā (ES) starp visiem lauksaimniekiem ir 11% jauno lauksaimnieku (cilvēki līdz 40 gadu vecumam), savukārt lauksaimnieku vidējais vecums ES ir 57 gadi.

kultūra, kur daudz aizrauties ar ķīmiju. Uzņēmēja dalījās pieredzē, kā rakstījusi vairākus projektus, piesaistot finanšu līdzekļus, meklējusi noieta tirgu u.c. "Jārēķinās, ka ne viss realizēsies, kā uzrakstīts biznesa plānā," atgādināja A.Oša.

Lappusi sagatavoja A.Socka